Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

36 880 Wijziging van de Wet milieubeheer en enkele andere wetten ter uitvoering van Verordening (EU) 2024/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 betreffende de overbrenging van afvalstoffen, ter gedeeltelijke implementatie van een daaraan gerelateerde richtlijn, ter aanvullende implementatie van Richtlijn (EU) 2018/851 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen en in verband met het opnemen van een grondslag voor de uitvoering van Verordening (EU) 2023/1542 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2023 inzake batterijen en afgedankte batterijen (Wet uitvoering EU-verordening overbrenging van afvalstoffen en implementatie enkele andere EU-rechtshandelingen)

Nr. 6 **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**

Ontvangen 11 juni 2026

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van het verslag van de vaste commissie van Infrastructuur en Waterstaat van 25 februari 2026 met betrekking tot het onderhavige wetsvoorstel. De leden van de fracties van D66, VVD, GroenLinks-PvdA, CDA en Partij voor de Dieren hebben nog enkele vragen en opmerkingen. Wij danken de leden voor hun gedegen inbreng. In het navolgende ga ik in op de vragen en opmerkingen uit het verslag. De vragen zijn integraal opgenomen in cursieve tekst en zijn van een nummer voorzien. De beantwoording is in gewone typografie weergegeven.

Inhoudsopgave

Algemeen	2
Inleiding	2
Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen	11
Doelstelling EVOA 2024	11
Toepassingsbereik EVOA 2024	12
Procedures EVOA 2024	14
Faciliteren van de overbrenging van afvalstoffen voor hergebruik en recycling binnen de EU	16

kst-36880-6
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Voorkomen dat de EU haar afvalproblemen naar derde landen uitvoert 19
Bestrijden van illegale overbrengingen van afvalstoffen 23
Relatie met de Richtlijn milieucriminaliteit 26
Relatie met de Kaderrichtlijn afvalstoffen 27
Relatie met de Verordening inzake elektronische informatie over goederenvervoer 29
Uitvoering van de EVOA 2024 29
Nationale bevoegde autoriteit 29
Toezicht en bestuursrechtelijke handhaving 31
Opsporing en strafrechtelijke handhaving 31
Gedeeltelijke implementatie van de Richtlijn milieucriminaliteit 32
Aanvullende implementatie van de Kaderrichtlijn afvalstoffen 33
Opname van een aanvullende wettelijke grondslag voor de uitvoering van de Batterijenverordening 34
Gevolgen 36
Advies en consultatie 37
Internetconsultatie 37
Toetsing regeldrukgevolgen door het ATR 39
Toetsing handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid door de ILT 40
Overgangsrecht en inwerkingtreding 41

Algemeen

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij onderschrijven het belang van een gemoderniseerd Europees kader voor de grensoverschrijdende verplaatsing van afvalstoffen en hebben nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer ter uitvoering van Verordening (EU) 2024/1157 (EVOA 2024), de gedeeltelijke implementatie van de Richtlijn milieucriminaliteit, aanvullende implementatie van de Kaderrichtlijn afvalstoffen en de verbreding van de grondslag ten behoeve van de Batterijenverordening. Zij hebben hierover de volgende vragen.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben nog enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer en enkele andere wetten in verband met de uitvoering van de nieuwe Europese regels voor de overbrenging van afvalstoffen en enkele aanverwante onderwerpen. Deze leden hebben nog enkele opmerkingen en vragen.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie constateren dat afvalstromen in Europa nog steeds aanzienlijke risico's vormen voor milieu, natuur, volksgezondheid en dierenwelzijn. Zij hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben nog enkele vragen.

Inleiding

De leden van de VVD-fractie onderschrijven het belang van effectieve Europese regels voor grensoverschrijdend afvaltransport, het tegengaan van illegale afvalstromen en het bevorderen van hoogwaardige recycling binnen Europa. Tegelijkertijd hechten deze leden sterk aan uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid, rechtszekerheid voor ondernemers en het voorkomen van onnodige regeldruk.

Vraag 1
De leden van de VVD-fractie constateren dat sprake zou zijn van een «zuivere en lastenluwe implementatie» van de Europese regelgeving. Zij vragen de regering nader toe te lichten op welke wijze dit wetsvoorstel daadwerkelijk geen aanvullende nationale lasten introduceert. In het bijzonder vragen deze leden hoe dit zich verhoudt tot de gewijzigde strafrechtelijke indeling en de verbreding van artikel 9.5.2 van de Wet milieubeheer. Kan de regering concreet onderbouwen waarom deze wijzigingen volgens haar niet leiden tot extra nationale verplichtingen of lasten voor betrokken partijen?

Daarnaast vragen de leden van de VVD-fractie de regering om te bevestigen dat in dit wetsvoorstel geen sprake is van zogeheten nationale koppen op de Europese regelgeving. Kan de regering expliciet aangeven dat de implementatie volledig in lijn is met de Europese verplichtingen en niet verder gaat dan strikt noodzakelijk voor de uitvoering daarvan?

Het wetsvoorstel voorziet conform staand kabinetsbeleid in zuivere en lastenluwe implementatie van Europese regelgeving. Dit betekent dat het wetsvoorstel alleen regels bevat die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van die regelgeving in Nederland.

Het onderdeel van het wetsvoorstel dat gaat over de uitvoering van de herziene Europese verordening overbrenging van afvalstoffen brengt de Nederlandse regels ter uitvoering van de oude verordening (EVOA 2006) in lijn met de nieuwe verordening (EVOA 2024). Het wetsvoorstel zorgt ervoor dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) toestemmingen kan (blijven) verlenen voor overbrengingen van afvalstoffen en handhavend kan (blijven) optreden tegen overtredingen van de verordening. De verplichtingen voor bedrijven, bevoegde autoriteiten en andere betrokkenen vloeien allemaal rechtstreeks voort uit de verordening. Er worden in dit wetsvoorstel geen aanvullende nationale verplichtingen gesteld. In de antwoorden op de vragen 34 en 36 wordt nader ingegaan op de indeling van overtredingen van de EVOA 2024 in verschillende strafcategorieën.

Het onderdeel van het wetsvoorstel dat gaat over de aanvullende implementatie van de Kaderrichtlijn afvalstoffen voorziet in het herstel van enkele onvolkomenheden in de implementatie van die richtlijn in de Nederlandse regelgeving. Het gaat enkel om een aantal technische aanpassingen. Deze aanpassingen bevatten geen aanvullende nationale verplichtingen en hebben geen gevolgen voor de bestaande uitvoeringspraktijk. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 5 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.

Het onderdeel van het wetsvoorstel dat gaat over de verbreding van de grondslag in artikel 9.5.2 van de Wet milieubeheer om bij algemene maatregel van bestuur regels te kunnen stellen over producten, maakt het mogelijk om dit soort regels niet alleen te stellen in het belang van de bescherming van het milieu, maar ook in het belang van de bescherming van de gezondheid van de mens en de veiligheid van producten. Dit is nodig om de Nederlandse regels ter uitvoering van de Batterijenverordening in lagere regelgeving onder de Wet milieubeheer te kunnen opnemen. Zonder deze verbreding zou voor de uitvoering van de Batterijenverordening ook regelgeving onder de Warenwet nodig zijn. In de antwoorden op de vragen 49 en 50 wordt nader toegelicht waarom het wenselijk is om alle regels ter uitvoering van de Batterijenverordening op grond van de Wet milieubeheer te kunnen stellen. Het opnemen of wijzigen van een grondslag in een wet om op lager niveau regels te kunnen stellen brengt op zichzelf geen verplichtingen met zich mee.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie steunen van harte het doel om de controle en handhaving op het hanteren van onze (schadelijke) afvalstoffen te versterken. Te vaak raken gevaarlijke stoffen uit het zicht, door ze simpelweg naar een ander (EU-)land te brengen en te veel milieucriminelen ontspringen de dans. Tevens wordt met dit wetsvoorstel hopelijk voldaan aan de EU regels die reeds lang geïmplementeerd hadden moeten worden.

De leden van de CDA-fractie lezen dat dit voorstel beoogt de nationale wetgeving in overeenstemming te brengen met de nieuwe Europese verordening en de handhaafbaarheid te waarborgen. Deze leden onderschrijven het belang van duidelijke regels en effectieve handhaving, en hebben over de uitvoerbaarheid, proportionaliteit en praktische uitwerking nog enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie bezien dit wetsvoorstel nadrukkelijk in het bredere kader van de circulaire economie. Heldere regels rond einde-afvalstatus, productnormering en het terugdringen van de import van primaire grondstoffen van buiten Europa zijn volgens hen essentieel om de markt voor secundaire grondstoffen te versterken. Dit voorstel moet daarom goed aansluiten op lopende en aangekondigde Europese trajecten, waaronder de Circular Economy Act, zodat consistent en samenhangend wordt gewerkt aan een robuuste circulaire economie.

Vraag 2
De leden van de CDA-fractie vragen de regering hoe dit wetsvoorstel concreet bijdraagt aan het versterken van de markt voor secundaire grondstoffen in Nederland en Europa. Op welke wijze zorgt de implementatie ervoor dat gerecyclede materialen daadwerkelijk een gelijkwaardig of aantrekkelijker alternatief worden voor primaire grondstoffen?

Zoals reeds is beschreven in het antwoord op vraag 1, bevat dit wetsvoorstel alleen regels die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van Europese regelgeving. Het wetsvoorstel heeft daarom geen gevolgen voor de secundaire grondstoffenmarkt in Nederland en Europa. De bepalingen van de EVOA 2024 zelf, die rechtstreeks geldend zijn, dragen naar verwachting wel bij aan het versterken van de secundaire grondstoffenmarkt. De EVOA 2024 beoogt onder meer om de overbrenging van afvalstoffen voor hergebruik en recycling binnen de Europese Unie (EU) te vergemakkelijken. Een concreet voorbeeld betreft de bepalingen in de EVOA 2024 over schoon kunststofafval. Dat afval mag met ingang van 21 november 2026 niet meer vanuit de EU naar niet-OESO landen worden geëxporteerd en zal daardoor binnen de EU of de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) moeten worden verwerkt.

Vraag 3
Voorts vernemen de leden van de CDA-fractie graag hoe de regering waarborgt dat de nationale uitwerking van deze verordening in de praktijk aansluit bij bestaande en komende Europese wetgeving op het terrein van circulaire economie. Hoe wordt voorkomen dat verschillen in definities, normen of uitvoeringspraktijk leiden tot onduidelijkheid voor bedrijven?

Daarnaast vragen deze leden hoe de samenhang wordt geborgd met toekomstige Europese voorstellen, waaronder de Circular Economy Act. Wordt bij de verdere uitwerking rekening gehouden met mogelijke aanvullende verplichtingen of aanpassingen, zodat dubbele regelgeving of tegenstrijdige eisen worden voorkomen?

Zoals reeds is beschreven in het antwoord op vraag 1, bevat dit wetsvoorstel alleen regels die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van Europese regelgeving. Dit wetsvoorstel verandert niets aan (Europese) definities of normen. De regering onderschrijft het belang van uniforme (uitvoering van) wet- en regelgeving en het voorkomen van dubbele regelgeving en steunt initiatieven die hier een bijdrage aan leveren.

Het is aan de Europese wetgever om de samenhang tussen Europese regels te borgen. De regering heeft daarin een rol als een van de 27 lidstaten in de Raad van de Europese Unie. De inzet van de regering in onderhandelingen over Europese wetgeving is overeenkomstig en wordt in voorkomende gevallen in de Kamer behandeld.

Vraag 4
Ten slotte vragen de leden van de CDA-fractie hoe de regering de voortgang richting een meer circulaire economie meet in relatie tot deze implementatie. Welke indicatoren of evaluatiemomenten worden voorzien om te beoordelen of de beoogde versterking van hergebruik en hoogwaardige recycling daadwerkelijk wordt gerealiseerd?

Zoals reeds is beschreven in het antwoord op vraag 1, bevat dit wetsvoorstel alleen regels die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van Europese regelgeving. Het monitoren van de effectiviteit van Europese regelgeving geschiedt op Europees niveau. Nederland draagt daar aan bij door bijvoorbeeld te voldoen aan de in de Europese regelgeving opgenomen rapportageverplichtingen. Zo volgt uit artikel 73 van de EVOA 2024 een jaarlijkse rapportageverplichting voor de lidstaten. De aangeleverde gegevens worden vervolgens door de Europese Commissie geëvalueerd. Meer gegevens over preventie, hergebruik en recycling komen beschikbaar uit de rapportageverplichtingen die voortvloeien uit bijvoorbeeld artikelen 8 bis en 37 van de Kaderrichtlijn afvalstoffen.

Ten behoeve van het monitoren van de voortgang in Nederland naar een meer circulaire economie verschijnt elke twee jaar de Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER). Het nieuwste ICER-rapport (2025)[1] is 20 maart 2025 naar de Kamer verzonden en geeft een overzicht van de stand van zaken in Nederland. De conclusies uit de ICER zijn een belangrijke basis voor de actualisatie van het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE), die op 13 oktober 2025 naar de Kamer is verzonden[2].

Vraag 5
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie lezen in recente nationale en internationale berichtgeving dat afvalexport, secundaire grondstoffen en zogenoemde restproducten regelmatig leiden tot vervuiling van bodem, water en leefomgeving. Kan de regering uiteenzetten op welke punten de nieuwe verordening daadwerkelijk leidt tot materieel scherpere milieubescherming en bescherming van gezondheid (en op welke manier), en op welke punten vooral sprake is van procedurele harmonisatie?

De scherpere milieu en gezondheidsbescherming in de EVOA 2024 is het meest aanwijsbaar in de aangescherpte voorwaarden voor het toestaan van export van afval uit de EU. Zo verbiedt de EVOA 2024 met ingang van 21 november 2026 de export van alle kunststofafval uit de EU naar niet-OESO landen. Export van overige niet gevaarlijke afvalstoffen is na 21 mei 2027 alleen mogelijk als de Europese Commissie geoordeeld heeft

[1] ICER 2025, bijlage bij Kamerstukken II 2024/25, 32 852, nr. 352
[2] NPCE 2025, bijlage bij Kamerstukken II 2025/26, 32 852, nr. 392

dat het afvalbeheer in het niet-OESO-land op een vergelijkbaar niveau als in de EU is. Het in de EVOA 2006 al bestaande verbod op de export van gevaarlijk afval uit de EU naar niet-OESO-landen is in de EVOA 2024 gecontinueerd. Verder is met ingang van 21 mei 2026 de verwerking van het residu dat bij het nuttig toepassen van het afval ontstaat, expliciet onderdeel van elke kennisgeving. De verwerking van dit residu is ook een onderdeel van de onafhankelijke audit. Deze onafhankelijke audit is met ingang van 21 mei 2027 verplicht voor alle verwerkers buiten de EU die afval uit de EU verwerken.

De invoering van de verplichte en tot in detail gespecificeerde digitale administratie met ingang van 21 mei 2026 zal resulteren in een meer homogene en eenduidige gegevensstroom. De kwaliteit van deze gegevens is relevant voor toezicht en handhaving.

Verder krijgt de Europese Commissie de bevoegdheid om op basis van beschikbaar gekomen informatie de export van een afvalstroom uit de EU via een gedelegeerde handeling te verbieden.

Vraag 6
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie constateren dat er in het verleden een gebrek is geweest aan voldoende toetsing op effecten voor gezondheid en milieu als het gaat om afvalstoffen en hergebruik van grondstoffen. Zo heeft de Commissie mer een negatief advies gegeven op het Circulair Materialenplan omdat de milieu en gezondheidseffecten onvoldoende in beeld zijn gebracht. Is de regering van plan om zulke effecten wel beter in beeld te brengen en onafhankelijk te laten toetsen? Kan de regering toelichten op welke wijze adviezen van gezondheidsexperts zijn geraadpleegd bij deze wetswijziging? Hoe wordt bij vergunningverlening expliciet rekening gehouden met en getoetst op cumulatieve effecten op natuur, waterkwaliteit, bodemecosystemen en gezondheid van burgers?

Zoals reeds is beschreven in het antwoord op vraag 1, bevat dit wetsvoorstel alleen regels die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van Europese regelgeving. Bij deze wetswijziging zijn daarom geen adviezen van gezondheidsexperts betrokken.

De regels in de EVOA 2024 hebben tot doel om de nadelige gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid die kunnen voortvloeien uit het overbrengen en verwerken van afvalstoffen zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Eén van de eisen die de EVOA 2024 stelt, is dat afvalstoffen alleen mogen worden overgebracht naar afvalverwerkingsinstallaties die over een vergunning beschikken om dat afval te mogen verwerken. In de EU is er regelgeving voor het beoordelen van de emissies van deze installaties bij een aanvraag van een vergunning. Adviezen van gezondheidsexperts zijn naar verwachting het meest effectief indien die mee worden genomen bij het vaststellen van deze emissienormen in (EU-)regelgeving.

De met ingang van 21 mei 2027 verplichte onafhankelijke audit voor alle verwerkingsinstallaties buiten de EU moet een vergelijkbare borging bieden.

Bijlage III van de Kaderrichtlijn afvalstoffen geeft de gevaarlijke eigenschappen waarop afvalstoffen moeten worden ingedeeld. Artikel 7 van de Kaderrichtlijn afvalstoffen geeft de Europese Commissie de bevoegdheid de in bijlage III genoemde eigenschappen uit te werken tot een in een gedelegeerde handeling vast te stellen lijst van afvalstoffen. Bij dit indelen

van afvalstromen op gevaarlijke eigenschappen wordt de beschikbare expertise op het gebied van gezondheid en milieu ingezet.

Vraag 7
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie constateren dat recente nieuwsberichten wijzen op aanhoudende problemen rond kwaliteit en traceerbaarheid van gerecyclede materialen, plasticafvalstromen en verschillen tussen lidstaten in handhaving. Hoe voorkomt de regering dat Nederland afhankelijk blijft van export van moeilijk recyclebaar afval? Welke maatregelen worden genomen om afvalpreventie, hoger in de afvalhiërarchie, centraal te stellen in plaats van transport en verwerking? Hoe wordt transparantie voor burgers verbeterd over waar Nederlands afval uiteindelijk terechtkomt?

De «beginselen van zelfvoorziening en nabijheid» volgen uit de Kaderrichtlijn afvalstoffen en daarbij is expliciet vastgelegd dat dit niet betekent dat iedere lidstaat zelf over alle faciliteiten voor definitieve nuttige toepassing moet beschikken. De EVOA 2024 biedt de mogelijkheid om voor een milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van afval met andere landen samen te werken. Voorwaarde voor de samenwerking is borging van het milieuhygiënisch verantwoord beheer van dat afval. De EVOA 2024 verbiedt met ingang van 21 mei 2026 overbrengingen bestemd voor verwijdering van gemengd stedelijk afval en uit dat afval gewonnen brandstoffen zoals refuse-derived fuels.

Bij het beoordelen van kennisgevingen voor overbrengingen uit Nederland moet de bevoegde autoriteit – voor Nederland is dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) – nagaan of het afval wordt verwerkt overeenkomstig afvalbeheerplannen of afvalpreventieprogramma's die door de landen van verzending of van bestemming zijn opgezet. Concreet houdt dit in dat de ILT kennisgevingen voor afvaltransporten uit Nederland toetst op de in het Circulair Materialenplan opgenomen toetsingskaders. Die toetsingskaders sturen op hoogwaardige verwerking volgens de afvalhiërarchie.

Gegevens over afvaltransporten worden op landen-niveau onder andere openbaar en daarmee toegankelijk voor burgers in de vorm van overzichten die worden samengesteld op basis van rapportageverplichtingen. Organisaties als het Secretariaat van het Verdrag van Bazel en Eurostat publiceren dergelijke gegevens op internet. Nieuw in de EVOA 2024 is de verplichting van de kennisgever of opdrachtgever voor de overbrenging die afvalstoffen buiten de Unie uitvoert, om met ingang van 21 mei 2027 jaarlijks langs elektronische weg informatie openbaar te maken over de wijze waarop hij aan zijn verplichtingen uit hoofde van artikel 46 van de EVOA 2024 voldoet. Artikel 46 van de EVOA 2024 gaat over de borging van het milieuhygiënisch verantwoord beheer van uit de EU geëxporteerd afval.

Verder legt artikel 21 van de EVOA 2024 vast dat de Commissie (met ingang van 21 mei 2026) maandelijks gegevens uit het door de Commissie onderhouden systeem voor de verplichte digitale EVOA-administratie, DIWASS, over overbrengingen openbaar zal maken.

Vraag 8
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie benadrukken dat een circulaire economie alleen geloofwaardig is wanneer afvalproductie daadwerkelijk afneemt. Hoe draagt dit wetsvoorstel concreet bij aan afvalreductie aan de bron, in plaats van efficiëntere verplaatsing van afval? Worden producentenverantwoordelijkheid en ecodesign voldoende verbonden aan afvaltransportregels? Hoe wordt geborgd dat afval niet via

juridische herclassificatie als product, bijproduct of bouwstof aan strengere regels ontsnapt? Welke criteria hanteert Nederland concreet bij het vaststellen van de zogenoemde einde-afvalstatus, en acht de regering deze criteria voldoende beschermend voor bodem, waterkwaliteit en volksgezondheid? Op basis van welke adviezen van experts op het gebied van gezondheid en milieu baseert de regering zich dan? Hoe wordt precies voorkomen dat economische belangen leidend worden bij de kwalificatie van materialen als product in plaats van afvalstof?

Zoals reeds is beschreven in het antwoord op vraag 1, bevat dit wetsvoorstel alleen regels die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van Europese regelgeving. Het wetsvoorstel heeft op zichzelf dan ook geen gevolgen voor de afvalproductie.

De EVOA 2024 gaat uitsluitend over internationale overbrengingen van afval en kent daardoor geen bepalingen over producentenverantwoordelijkheid of ecodesign. De Kaderrichtlijn afvalstoffen gaat wel over de gehele materialenkringloop en geeft daarmee kaders voor preventie en hoogwaardigheid van verwerking van afval. Deze kaders kunnen vervolgens voor specifieke materiaalstromen in de richtlijn zelf of in andere regelgeving nader worden uitgewerkt.

De beoordeling van de einde-afvalstatus vindt in Nederland plaats aan de hand van de Europese voorwaarden uit de Kaderrichtlijn afvalstoffen, die geïmplementeerd zijn in artikel 1.1 lid 6 van de Wet milieubeheer:

Afvalstoffen die een behandeling van recycling of andere nuttige toepassing hebben ondergaan, worden niet langer als afvalstoffen beschouwd, indien zij voldoen aan de volgende voorwaarden:
a. *de stoffen, mengsels of voorwerpen zijn bestemd om te worden gebruikt voor specifieke doelen;*
b. *er is een markt voor of vraag naar de stoffen, mengsels of voorwerpen;*
c. *de stoffen, mengsels of voorwerpen voldoen aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen en aan de voor producten geldende wetgeving en normen; en*
d. *het gebruik van de stoffen, mengsels of voorwerpen heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid.*

Uit voorwaarde d volgt dat de toets of er geen ongunstige effecten zijn voor het milieu of de menselijke gezondheid een integraal onderdeel is van de einde-afvalstatusbeoordeling. Voor deze beoordeling wordt gekeken naar grenswaarden die voor stoffen zijn opgenomen in bestaande wet- en regelgeving alsook wetenschappelijke inzichten. Economische belangen zijn geen onderdeel van de einde-afvalstatusbeoordeling en hebben derhalve ook geen invloed op de kwalificatie. Meer informatie over deze beoordeling is te vinden in het Circulair Materialenplan[3].

Het voldoen aan einde-afval criteria houdt niet in dat dit materiaal vervolgens voor alle mogelijke toepassingen kan en mag worden ingezet. De status niet afvalstof houdt feitelijk in dat de kwaliteit (samenstelling) van het materiaal dusdanig is, dat de extra waarborgen voor een milieuhygiënisch verantwoord beheer, geboden door afvalregelgeving zoals de EVOA, niet langer noodzakelijk zijn.

Vraag 9

[3] Circulair Materialenplan afvalstof of niet: https://circulairmaterialenplan.nl/onderwerpen/vervangen-grondstoffen/afvalstof-afvalstof/

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen of de implementatie van de richtlijn gevolgen heeft voor het nationale staalslakken beleid. Hoe verhoudt dit wetsvoorstel zich tot de toepassing van staalslakken in Nederland, mede gezien recente maatschappelijke en wetenschappelijke zorgen over uitloging en milieuschade? Specifiek vragen deze leden of de richtlijn impact heeft op de eventuele verlenging van het gedeeltelijke verbod op gebruik van staalslakken of het eventueel permanent maken van het verbod.

Ook vragen deze leden of de voorliggende richtlijn het eventueel geven van een afvalstatus aan staalslakken in de weg staat? Kan de regering in detail ook toelichten op welke manieren de richtlijn op andere vlakken impact zou kunnen hebben of heeft op het staalslakkendossier? Acht de regering het mogelijk dat staalslakken die momenteel als bouwstof worden toegepast juridisch onder de Europese afvalstoffenverordening zouden moeten vallen?

Zoals reeds is beschreven in het antwoord op vraag 1, bevat dit wetsvoorstel alleen regels die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van Europese regelgeving, in het bijzonder de EVOA 2024 en de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Het wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor het nationale beleid ten aanzien van (de toepassing van) staalslakken.

De Kaderrichtlijn afvalstoffen bevat het algemene rechtskader voor afvalstoffen. Deze richtlijn, die in Nederland onder meer is geïmplementeerd in de Wet milieubeheer, bevat bijvoorbeeld de definitie van afvalstof, de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om een stof als bijproduct of als einde-afvalstof aan te merken en de eisen ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. De EVOA 2024 bevat in aanvulling daarop specifieke regels voor grensoverschrijdende overbrengingen (import en export) van afvalstoffen. Deze regels sluiten voor het overige aan bij de algemene regels voor afvalstoffen in de Kaderrichtlijn afvalstoffen.

De regels voor het toepassen van secundaire bouwstoffen in Nederland hebben niet te maken met de EVOA 2024, omdat ze niet gaan over internationale transporten van afval. Wel zijn de regels neergelegd in de Kaderrichtlijn afvalstoffen indirect relevant. De regels voor het toepassen van secundaire bouwstoffen zijn neergelegd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de Regeling bodemkwaliteit 2022 (Rbk). Voor het toepassen van secundaire bouwstoffen is het op grond van de huidige regelgeving niet relevant of deze bouwstoffen kwalificeren als afvalstof dan wel als einde-afvalstof of bijproduct. Secundaire bouwstoffen mogen op dit moment namelijk worden toegepast als wordt voldaan aan de daarvoor gestelde eisen in het Bal, Bbk en Rbk, ongeacht de afvalstatus van de bouwstoffen. Wel moet de toepassing dan als nuttige toepassing in de zin van de Kaderrichtlijn afvalstoffen worden aangemerkt. Dit is opgenomen om te verzekeren dat bij het toepassen van secundaire bouwstoffen geen sprake is van het verkapt storten van afval (hetgeen geen nuttige toepassing is maar verwijdering). Het als afval storten van secundaire bouwstoffen is op grond van het Bal niet toegestaan. Voor de volledigheid moet worden opgemerkt dat waar het specifiek gaat om staalslakken op dit moment de Tijdelijke regeling verbod en vergunningplicht LD- en ELO-staalslak van kracht is. Deze tijdelijke noodregeling geldt als lex specialis ten opzichte van de toepassingsregels voor secundaire bouwstoffen in het Bal, Bbk en Rbk en bevat een verbod om staalslakken toe te passen dan wel een vergunningplicht.

Om in te kunnen staan voor een systeem waarin secundaire bouwstoffen, zoals staalslakken, verantwoord kunnen worden toegepast zonder milieu en gezondheidsschade, wordt op dit moment gewerkt aan een nieuw beleidskader voor secundaire bouwstoffen. In de Kamerbrief van 18 december 2025 is de Kamer geïnformeerd over de stand van zaken. Bij het opstellen van het nieuwe beleidskader wordt onder meer gekeken naar het beter op elkaar later aansluiten van de bodemregelgeving en de afvalstoffenregelgeving. Zo is er nu vaak verwarring over wanneer secundaire bouwstoffen afval, bijproduct of einde-afval zijn en ook in hoeverre dit wel of niet relevant is voor de mogelijkheid om deze toe te passen. De ontwikkeling van dit nieuwe beleidskader staat los van het onderhavige wetsvoorstel.

Wat betreft de afvalstatus wordt overigens nog opgemerkt dat het op basis van de Kaderrichtlijn afvalstoffen niet mogelijk is om in generieke zin staalslakken of andere secundaire bouwstoffen als afvalstof aan te merken. Dit moet per geval (concrete situatie) worden beoordeeld. Dat geldt ook voor de vraag of staalslakken als bijproduct of einde-afval moeten worden aangemerkt op basis van de voorwaarden voor de bijproductstatus of einde-afvalstatus die zijn neergelegd in de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Een van de voorwaarden is dat voldoende moet worden aangetoond dat het gebruik rechtmatig is, dat wil zeggen dat wordt voldaan aan alle voorschriften inzake producten, milieu en gezondheidsbescherming voor het specifieke gebruik en dat gebruik niet zal leiden tot over het geheel genomen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid. De Kaderrichtlijn afvalstoffen biedt de mogelijkheid om deze algemene voorwaarde nader met specifieke criteria in te vullen.

Vraag 10
De leden van Partij voor de Dieren-fractie zien dat digitalisering van kennis kansen biedt voor betere controle. Worden transportgegevens publiek toegankelijk gemaakt? Kunnen maatschappelijke organisaties en omwonenden makkelijk inzicht krijgen in afvalstromen in hun regio en zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet? Wordt een openbaar register overwogen van bedrijven die herhaaldelijk overtredingen begaan? Hoe wordt digitale traceerbaarheid van afvaltransporten gecontroleerd op fraudegevoeligheid?

In de laatste alinea in het antwoord bij vraag 7 en in de laatste alinea in het antwoord op vraag 41 wordt ingegaan op de beschikbaarheid van gegevens over afvaltransporten die worden samengesteld op basis van rapportageverplichtingen.

De EVOA 2024 kent geen openbaar register van bedrijven die herhaaldelijk overtredingen begaan. Wel krijgen bevoegde autoriteiten en inspecteurs rechtstreeks online toegang tot de digitale administratie van de EVOA 2024.

Vraag 11
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie achten het essentieel dat implementatie van de verordening niet leidt tot normalisering van grootschalige afvalverplaatsing, maar juist bijdraagt aan constante vermindering van afvalproductie, strengere milieubescherming en een economie binnen planetaire grenzen. Kan de regering daarop reflecteren?

De EVOA 2024 gaat uitsluitend over internationale overbrengingen van afval.

Het binnen het kader van de EVOA 2024 verplaatsen van afval is bedoeld om het afval binnen de EU op een zo hoogwaardig mogelijke manier te verwerken. De EVOA 2024 koppelt met ingang van 21 mei 2026 in artikel 12, eerste lid, onder b, de hoogwaardigheid van een nuttige toepassing van het Nederlands afval aan de toetsingskaders in het nationale Circulair Materialenplan (CMP).

In de EVOA 2024 wordt de export van afval uit de EU uitsluitend toegestaan als het beheer van dat afval inclusief het restafval, dat bij de verwerking van dat afval ontstaat, aantoonbaar voldoet aan een vergelijkbaar niveau van bescherming van de menselijke gezondheid en het milieu als de eisen die voortvloeien uit Europese wetgeving.

Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen

Vraag 12
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben vernomen dat het wetsvoorstel ervoor kan zorgen dat niet alleen ter bescherming van het milieu, maar ook ter bescherming van de gezondheid regels worden gesteld. Kan dit ook worden toegevoegd voor het gebruik van staalslakken? Zo ja, is dit ook toegepast voor staalslakken? En zo nee, waarom niet?

Zoals reeds is toegelicht in het antwoord op vraag 9, zijn de regels voor de toepassing van staalslakken neergelegd in het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit 2022. Deze regels zijn mede gebaseerd op de artikelen 9.2.2.1 en 9.5.2 van de Wet milieubeheer. Zoals in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is aangegeven wordt artikel 9.5.2 van de Wet milieubeheer gewijzigd om te expliciteren dat over een product, in dit geval batterijen, niet alleen in het belang van de bescherming van het milieu, maar ook in het belang van de bescherming van de gezondheid van de mens regels kunnen worden gesteld. Artikel 9.2.2.1 van de Wet milieubeheer biedt deze grondslag nu al voor handelingen met stoffen, mengsels of genetisch gemodificeerde organismen. Zoals aangegeven is deze wijziging nodig om uitvoering te kunnen geven aan de regels in de Batterijenverordening. Indirect is het wetsvoorstel ook van betekenis voor andere producten dan batterijen en dat zouden bijvoorbeeld ook staalslakken kunnen zijn. Om ter bescherming van het milieu en de gezondheid regels te kunnen stellen zijn er meerdere wettelijke grondslagen mogelijk die afhankelijk van de situatie kunnen worden gebruikt. Hierbij moet ook de in het antwoord op vraag 9 genoemde voorwaarde voor de bijproductstatus of einde-afvalstatus worden genoemd, waarin naast milieu ook expliciet het belang van gezondheidsbescherming wordt genoemd (zie artikel 1.1, vierde lid, onder d, en zesde lid, onder d, van de Wet milieubeheer). Overigens is de op dit moment van kracht zijnde Tijdelijke regeling verbod en vergunningplicht LD- en ELO-staalslak (Staatscourant 2025, 25176) al mede ter bescherming van de gezondheid van de mens vastgesteld. Om die reden is de grondslag voor deze noodregeling niet alleen artikel 23.6a van de Omgevingswet (bodembescherming), maar ook artikel 9.2.2.6 van de Wet milieubeheer (milieu en gezondheid).

Doelstelling EVOA 2024

Vraag 13
De leden van de VVD-fractie onderschrijven het doel om illegale afvalstromen tegen te gaan en hoogwaardige verwerking binnen de Europese Unie te bevorderen. Tegelijkertijd vragen zij hoe het verbod op overbrenging voor verwijdering zich verhoudt tot situaties waarin

grensoverschrijdende verwerking aantoonbaar efficiënter of duurzamer kan zijn. Kan de regering toelichten hoe in dergelijke gevallen wordt voorkomen dat een mogelijk duurzamere of efficiëntere verwerkingsroute wordt belemmerd?

Zoals in het antwoord op vraag 7 al is aangegeven biedt de EVOA 2024 de mogelijkheid om voor een milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van afval met andere landen samen te werken. Voorwaarde voor die samenwerking is een borging van het milieuhygiënisch verantwoord beheer van dat afval. In artikel 11 van de EVOA 2024 worden de voorwaarden opgesomd, waaraan moet worden voldaan om overbrengingen van afvalstoffen bestemd voor verwijdering toe te staan naar EU-lidstaten en EVA-landen. Met verwijdering worden in ieder geval de handelingen bedoeld die zijn genoemd in bijlage I van de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Voorbeelden van verwijderingshandelingen zijn lozen, storten, en verbranden zonder energieterugwinning. De voorwaarden opgenomen in artikel 11 van de EVOA 2024 wijzen onder andere op de afvalhiërarchie (maat voor de hoogwaardigheid van de verwerking) en op de technische en economische haalbaarheid. Uiterlijk op 21 mei 2027 stelt de Europese Commissie een uitvoeringshandeling vast met gedetailleerde criteria voor de uniforme toepassing van de voorwaarden technische en economische haalbaarheid. De regering zal de Europese Commissie wijzen op de positieve ervaringen met de bestaande samenwerking op dit gebied en voorafgaand aan de vaststelling van de uitvoeringshandeling contact opnemen met de bevoegde autoriteiten in de betrokken buurlanden met het verzoek samen te werken aan een constructieve en effectieve weg voorwaarts.

Vraag 14
Daarnaast vragen deze leden of het risico bestaat dat als gevolg van deze beperking capaciteitsknelpunten in Nederland kunnen ontstaan. Kan de regering ingaan op de beschikbare verwerkingscapaciteit in Nederland en toelichten hoe wordt voorkomen dat het verbod leidt tot knelpunten in de verwerking van afvalstromen?

Het verbod op de export uit de EU van afvalstoffen bestemd voor verwijdering is een continuering van een al vele jaren bestaand verbod. In het antwoord op vraag 13 is aangegeven dat overbrengingen van afvalstoffen bestemd voor verwijdering binnen de EU mogelijk blijven mits wordt voldaan aan een aantal voorwaarden. Mochten zich inderdaad capaciteitsknelpunten manifesteren, dan neemt de regering contact op met de bevoegde autoriteiten in de betrokken buurlanden met het verzoek samen te werken aan een constructieve en effectieve weg voorwaarts.

Toepassingsbereik EVOA 2024

Vraag 15
De leden van de VVD-fractie vragen de regering te verduidelijken hoe in de praktijk het onderscheid wordt gemaakt tussen een afvalstof en een gebruikt goed. Op welke wijze wordt dit onderscheid in de handhaving en uitvoering toegepast, en hoe wordt voorkomen dat hierover in de praktijk onduidelijkheid ontstaat voor bedrijven en toezichthouders?

Een materiaal is een afvalstof wanneer wordt voldaan aan de definitie uit de Kaderrichtlijn afvalstoffen, zoals geïmplementeerd in artikel 1 lid 1 van de Wet milieubeheer: alle stoffen, mengsels of voorwerpen, waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen. Wanneer er dus sprake is van (willen of moeten) ontdoen, is er sprake van een afvalstof. De EVOA 2024 verwijst naar de definitie van afvalstoffen in de Kaderrichtlijn afvalstoffen. In aanvulling op de Kaderrichtlijn afval-

stoffen bevat de EVOA 2024 in artikel 29 specifiek voor grensoverschrijdende overbrengingen van afvalstoffen een vijftal voorwaarden om te beoordelen of een bepaald materiaal geen afvalstof is, maar een «gebruikt goed»:

a) *verder gebruik of hergebruik van het voorwerp of de stof staat vast;*
b) *het voorwerp of de stof kan de beoogde functie vervullen zonder significante voorverwerking;*
c) *indien relevant wordt het voorwerp of de stof getest om de volledige functionaliteit ervan te waarborgen;*
d) *verder gebruik is rechtmatig, in die zin dat het voorwerp of de stof voldoet aan alle relevante voorschriften inzake producten, milieu en gezondheidsbescherming voor het specifieke gebruik en niet zal leiden tot over het geheel genomen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid;*
e) *het voorwerp of de stof wordt tijdens het vervoer, het laden en het lossen naar behoren bewaard en beschermd tegen schade.*

In hetzelfde artikel wordt voor de productgroepen elektrische en elektronische apparaten en batterijen verwezen naar gedetailleerde criteria die worden vereist voor de export van gebruikte goederen, opgenomen in respectievelijk de Richtlijn 2012/19/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en de Verordening (EU) 2023/1542 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2023 inzake batterijen en afgedankte batterijen. Verder heeft de Europese Commissie de bevoegdheid om uitvoeringshandelingen vast te stellen teneinde gedetailleerde criteria te bepalen voor de uniforme toepassing van deze voorwaarden op specifieke stoffen of voorwerpen waarvoor het onderscheid tussen gebruikte goederen en afvalstoffen van bijzonder belang is voor de uitvoer van afvalstoffen uit de EU.

Vraag 16
Daarnaast vragen deze leden welke gevolgen de regering verwacht voor Nederlandse exporteurs van gebruikte goederen, zoals elektronica of voertuigen. Kan de regering toelichten of en in hoeverre deze exporteurs te maken krijgen met aanvullende administratieve lasten, controles of beperkingen als gevolg van de nieuwe regels?

Als sprake is van een gebruikt goed, dan is geen sprake van een afvalstof en is de EVOA 2024 niet van toepassing. Maar het is wel van belang dat de exporteur overeenkomstig de in het antwoord bij vraag 15 genoemde voorwaarden kan aantonen dat het een gebruikt goed is. Deze verplichting bestond ook al in de EVOA 2006. In de EVOA 2024 is op een aantal punten duidelijker aangegeven hoe een exporteur dat kan aantonen. Zo wordt voor de productgroepen elektrische en elektronische apparaten en voor batterijen verwezen naar gedetailleerde criteria in de hiervoor geldende Europese regelgeving. Ook voor gebruikte voertuigen zullen binnenkort heldere criteria worden vastgesteld. Exporteurs van gebruikte goederen krijgen op grond van de EVOA 2024 dus niet te maken met aanvullende administratieve lasten.

Vraag 17
Voorts merken de leden van de VVD-fractie op dat de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen 2024 (EVOA 2024) niet van toepassing is op onder meer afvalstoffen die ontstaan aan boord van voertuigen, treinen, vliegtuigen en schepen (tot het moment waarop deze worden gelost), radioactief afval, dierlijke bijproducten, voedermiddelen en stedelijk afvalwater. Deze leden vragen de regering waar de overbrenging en verwerking van deze stoffen wordt gereguleerd. Tevens vragen zij in hoeverre deze regelgeving is omgeven met vergelijkbare waarborgen als

die gelden voor afvalstoffen die wel onder het toepassingsbereik van de EVOA 2024 vallen.

Het toepassingsgebied van de EVOA 2024 wordt in artikel 2 afgebakend om mogelijke conflicten met bepalingen uit aanpalende regelgeving te voorkomen. In artikel 2 wordt meteen verwezen naar de Europese regelgeving en/of internationale verdragen waar de betreffende afvalstoffen door gereguleerd worden, zoals de Verordening dierlijke bijproducten en de Richtlijn stedelijk afvalwater. De in deze aanpalende regelgeving opgenomen waarborgen zijn maatwerk, toegespitst op het toepassingsgebied van deze regelgeving.

Procedures EVOA 2024

Vraag 18
De leden van de VVD-fractie steunen de digitalisering van procedures in het kader van de uitvoering van de regelgeving. Zij vragen de regering hoe de interoperabiliteit tussen het Europese digitale systeem en het Nederlandse systeem wordt gewaarborgd. Op welke wijze wordt ervoor gezorgd dat beide systemen goed op elkaar aansluiten en dat gegevensuitwisseling tussen nationale en Europese autoriteiten soepel kan verlopen?

Nederland gaat het Europese digitale systeem DIWASS gebruiken. Dit betekent dat Nederlandse bedrijven hun kennisgevingen en transportmeldingen zelf rechtstreeks in DIWASS dienen in te voeren. De ILT zal verder zelf gebruik maken van een Application Programming Interface (API) om data uit DIWASS te downloaden voor haar VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving). Om deze VTH-taken te ondersteunen ontwikkelt de ILT enkele applicaties, die gebruik maken van de met deze API gedownloade gegevens. Het bestaande Nederlandse systeem zal na 21 mei 2026 uitsluitend voor de afhandeling van bestaande al verleende toestemmingen worden gebruikt.

Vraag 19
Daarnaast vragen deze leden of er risico's bestaan op vertragingen bij de implementatie van het digitale platform. Kan de regering toelichten welke stappen worden genomen om tijdige implementatie te waarborgen en hoe eventuele vertragingen worden voorkomen?

Het digitaal systeem DIWASS, wordt gebouwd in opdracht van de Europese Commissie. Inmiddels zijn er werkende (test-)versies van het systeem. De verwachting is dat er op 21 mei 2026 een werkend systeem beschikbaar is. Toegang tot DIWASS is mogelijk via de gebruikelijke internetbrowsers.

Het tijdig informeren van de belanghebbenden is cruciaal voor een soepele introductie van DIWASS. Sinds het najaar van 2025 organiseren de ILT en de Europese Commissie voorlichtingsbijeenkomsten en bieden zij informatie aan op hun websites. De ILT heeft in het najaar van 2025 drie fysieke voorlichtingijeenkomsten voor bedrijven georganiseerd in Zwolle, Rotterdam en Utrecht. Daarnaast heeft de ILT meermaals bij betrokken branches de ledenvergaderingen bezocht om de herziene EVOA toe te lichten. Op 3 en 9 maart 2026 verzorgde de ILT een online bijeenkomst voor bedrijven om de testversie van DIWASS te demonstreren en op 12 mei is de productieversie gedemonstreerd. Ook organiseert de ILT bijeenkomsten voor onder andere Douane, Politie en Rijkswaterstaat.

Verder houdt de ILT haar website bij met actuele ontwikkelingen en is een speciaal e-mailadres voor het stellen van vragen beschikbaar.

De centrale database van DIWASS zal ook met behulp van een softwaretool, een «API» (zie ook het antwoord op de vorige vraag), gekoppeld kunnen worden aan softwarepakketten zoals bestaande digitale administraties. Ook van die API is er inmiddels een testversie beschikbaar, maar de definitieve versie van de API is op dit moment, een maand voor de deadline, nog niet beschikbaar. Het kunnen gebruiken van die API vergt ook het aanpassen van de software die op dit moment door de bevoegde autoriteit of een bedrijf wordt gebruikt. Het aanpassen van bestaande software kost tijd en het is daardoor denkbaar dat die aanpassingen inclusief het bijbehorend testen niet op 21 mei 2026 zijn afgerond. Echter, het gebruik van die API is strikt genomen niet noodzakelijk. Het biedt vooral voordelen als er gewerkt wordt met grote hoeveelheden data. Een API kan namelijk het overtypen van informatie bij het invullen van de EVOA-formulieren tot een minimum beperken. De ILT gebruikt, net zoals sommige bevoegde autoriteiten uit andere EU-lidstaten, de API voor aanvullende functionaliteit, die niet geboden wordt door DIWASS maar die de ILT wel nodig heeft voor het goed kunnen uitvoeren van haar taken.

Op 27 maart 2026 heeft de Europese Commissie de Lidstaten en de Europese brancheorganisaties geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen en de bijbehorende overgangsregelingen toegelicht. Om tegemoet te komen aan de zorgen over het met ingang van 21 mei 2026 in DIWASS moeten invoeren van de EVOA bijlage VII-formulieren heeft de Europese Commissie voorgesteld om alleen voor deze bijlage VII-formulieren tot en met 31 december 2026 de huidige procedures uit de EVOA 2006 te blijven hanteren. Informatie over het gebruik van het bijlage VII-formulier is op de site[4] van de ILT beschikbaar.

DIWASS GUI (website) kan in de periode van 21 mei tot en met 31 december 2026 op vrijwillige basis worden gebruikt om bijlage VII-formulieren te genereren en in te vullen. DIWASS GUI biedt de mogelijkheid om het bijlage VII-formulier in pdf-formaat te downloaden. In dergelijke gevallen kunnen de andere bij de betreffende transporten betrokken exploitanten zelf kiezen hoe zij de relevante vakken van bijlage VII-formulieren invullen, hetzij via DIWASS GUI, hetzij op papier. Voor alle duidelijkheid, dit uitstel geldt niet voor kennisgevingen. Kennisgevingen moeten met ingang van 21 mei 2026 wel zoals gepland via DIWASS worden ingediend.

Veel belanghebbenden hebben gehoor gegeven aan de oproep van de ILT om hun kennisgevingen voor de zomerperiode van 2026 tijdig, dus voor maart 2026 in te dienen zodat deze verwerkt konden worden op basis van de huidige procedures uit de EVOA 2006. Wanneer een kennisgeving niet voor 21 mei 2026 van een ontvangstbevestiging van de autoriteit van bestemming is voorzien, dan moet die kennisgeving vanaf 21 mei op basis van de procedures uit de EVOA 2024 worden ingediend en in DIWASS worden ingevoerd.

Als gevolg van dit eerder indienen worden significant minder nieuwe kennisgevingen verwacht in de drie maanden voor en ook kort na 21 mei 2026. Dit biedt alle betrokkenen enige ruimte voor het aanpassen van hun werkprocessen voor de verplichte overstap op DIWASS.

Vraag 20
Tot slot vragen deze leden welke investeringskosten de invoering van dit digitale systeem met zich meebrengt. Kan de regering aangeven welke kosten worden verwacht voor bedrijven en welke kosten gemoeid zijn met

[4] ILT webpagina over het gebruik van het EVOA bijlage VII-formulier: https://www.ilent.nl/onderwerpen/afval/afvaltransport-evoa/informatieverplichting-bijlage-vii

de implementatie en uitvoering bij de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)?

In 2024 zijn de structurele jaarlijkse extra kosten als gevolg van de vervanging van de EVOA 2006 door de EVOA 2024 voor de ILT begroot op € 1,5 miljoen. De invoering van de wijzigingen vergt daarbovenop een incidentele extra financiering in 2025 van € 562.500, in 2026 van € 638.500 en in 2027 van € 114.000.

De structurele extra kosten voor ILT zijn vooral een gevolg van het analyseren van de extra informatie die met de invoering van DIWASS beschikbaar komt. Deze analyses zullen onder andere worden ingezet ten behoeve van toezicht, handhaving en ten behoeve van het optimaliseren van het beleid. Verder zullen de aangescherpte eisen voor het borgen van een milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van uit de Europese Unie geëxporteerd afval extra capaciteit gaan vragen. Wel zal door de invoering van het verplicht digitaal aanleveren van informatie veel van het bewerkelijk overnemen van gegevens uit analoog aangeleverde kennisgevingen komen te vervallen en dat bespaart de ILT werk en middelen.

Voor bedrijven zal de invoering van het digitale systeem eenmalig een investering vergen in verband met de verplichte overstap naar DIWASS. Met de invoering van DIWASS wordt de verplichte administratie gestroomlijnd, worden bijbehorende maximale termijnen verkort en daarmee wordt de voorspelbaarheid van de administratieve afhandeling vergroot. De in het antwoord bij vraag 19 genoemde API is ook beschikbaar voor het digitaal koppelen van administraties van bedrijven aan DIWASS. En, zoals in het antwoord bij vraag 40 verder is uitgewerkt, voldoen de in DIWASS opgeslagen gegevens aan de specificaties vastgelegd in eFTI, met als gevolg dat bevoegde autoriteiten in de EU, ook bij inspecties, de gegevens uit DIWASS moeten accepteren als transportdocumenten. Uiteindelijk zal het digitale systeem ook voor bedrijven leiden tot een efficiëntere afhandeling van de verplichte administratie.

Faciliteren van de overbrenging van afvalstoffen voor hergebruik en recycling binnen de EU

Vraag 21
De leden van de D66-fractie wijzen erop dat hoogwaardige recyclingcapaciteit niet alleen een milieudoel dient, maar ook een strategisch-economische dimensie heeft. In het licht van toenemende geopolitieke spanningen en afhankelijkheden van kritieke grondstoffen vragen deze leden hoe de regering dit wetsvoorstel beziet in samenhang met de Europese ambitie tot strategische autonomie. Kan de regering uiteenzetten in hoeverre de aangescherpte Europese regels bijdragen aan het binnen de Unie houden van waardevolle secundaire grondstoffen, zoals metalen uit batterijen en elektronische apparatuur? Ziet de regering kansen om Nederland – mede via de havens en bestaande industriële clusters – te positioneren als knooppunt voor hoogwaardige recycling binnen de EU?

Zoals reeds is beschreven in het antwoord op vraag 1, bevat dit wetsvoorstel alleen regels die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van Europese regelgeving. In het antwoord op vraag 2 is al aangegeven dat dit wetsvoorstel op zichzelf daarom geen gevolgen heeft voor de grondstoffenmarkt.

Primair doel van de EVOA 2024 is de bescherming van gezondheid en milieu door te voorzien in procedures en controleregelingen voor internationale transporten van afval. De EVOA 2024 eist een toetsbaar

milieuhygiënisch verantwoord beheer van de getransporteerde afvalstoffen, ook als die afvalstoffen uit de EU worden geëxporteerd en verwerkt. Dit versterkt de economische positie van de Europese recyclingmarkt doordat hiermee een gelijk speelveld wordt gecreëerd voor alle verwerkers van uit de EU afkomstige afvalstoffen, gevestigd binnen of buiten de EU, en dus ook voor de verwerkers binnen Nederland.

De EVOA 2024 gaat alleen over transporten van afval en is als instrument te grofmazig om doeltreffend te kunnen worden ingezet voor het sturen van afvalstromen die kritieke grondstoffen kunnen bevatten. De EVOA 2024 maakt het onder andere door de invoering van de digitale administratie in DIWASS wel gemakkelijker om afvalstoffen voor hergebruik en recycling binnen de EU over te brengen. Ook is het toetsen aan het Circulair Materialenplan (CMP) met daarin opgenomen minimum verwerkingsstandaarden in de EVOA 2024 in meer detail vastgelegd. Dat verbetert de bruikbaarheid van het CMP als instrument voor het sturen naar een hoogwaardige verwerking van afvalstoffen. Mochten er voor afvalstromen met kritieke grondstoffen binnen de EU middels aangescherpte Beste Beschikbare Technieken (BBT) eisen gesteld worden voor het terugwinnen van deze kritieke grondstoffen, kan dat als toetsingskader voor het beoordelen van kennisgevingen voor uitvoer uit de EU worden gebruikt. Samenvattend zal de EVOA 2024 een positief effect hebben op het binnen de EU houden van kritieke grondstoffen doordat de EVOA stuurt op het binnen de EU verwerken van afvalstoffen en daarbij ook stuurt op hoogwaardige verwerking overeenkomstig de afvalhiërarchie.

Vraag 22
De leden van de D66-fractie achten het van belang dat de implementatie van de EVOA 2024 niet uitsluitend wordt benaderd vanuit handhaving en administratieve lasten, maar nadrukkelijk ook als instrument voor industriële versterking en grondstoffenzekerheid. Op welke wijze wordt deze bredere strategische dimensie betrokken bij de nationale uitvoering? Deze leden lezen daarnaast dat de EVOA 2024 beoogt het transport van afval voor recycling binnen de EU te vergemakkelijken. Kan de regering toelichten welke specifieke kansen dit wetsvoorstel biedt voor de Nederlandse innovatieve recyclingindustrie, nu er naar verwachting meer hoogwaardige reststromen binnen de Europese Unie zullen blijven?

Zoals reeds is beschreven in het antwoord op vraag 1, bevat dit wetsvoorstel alleen regels die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van Europese regelgeving.

De algemene doelstelling van de EVOA 2024 is het verhogen van het niveau van bescherming van het milieu en de menselijke gezondheid tegen de effecten van ondeugdelijke grensoverschrijdende overbrengingen van afvalstoffen. Daarbij is de EVOA 2024 tevens gericht op het meer in lijn brengen van de EVOA met de transitie naar een circulaire economie door ervoor te zorgen dat de overbrenging van afvalstoffen voor hergebruik en recycling binnen de EU wordt vergemakkelijkt, de EU haar afvalproblemen niet naar derde landen uitvoert en illegale overbrengingen van afvalstoffen doeltreffender worden bestreden.

De EVOA 2024 regelt, dat uitvoer van afval uit de EU voortaan uitsluitend wordt toegestaan indien het milieuhygiënisch verantwoord beheer van dat afval toetsbaar van een kwaliteit is die wij ook binnen de EU accepteren. Dat creëert een gelijk speelveld en daarmee hoeven verwerkers binnen de EU niet langer te concurreren met verwerkers buiten de EU die niet gebonden zijn aan binnen de EU geldende milieuvoorschriften en die daardoor mogelijk minder kosten maken.

Bij het toetsen van EVOA-kennisgevingen dient de bevoegde autoriteit, voor Nederland is dat de ILT, rekening te houden met een eventueel toetsingskader dat voor die afvalstroom in het Circulair Materialenplan (CMP) is opgenomen. Het toetsen aan nationale afvalbeheerplannen of afvalpreventieprogramma's is expliciet opgenomen in artikel 12, eerste lid, onder b, van de EVOA 2024. Indien een innovatieve verwerkingswijze aan een aantal voorwaarden voldoet, kan in het toetsingskader deze verwerkingswijze als minimum verwerkingsstandaard worden aangewezen. Met het vaststellen van een minimum verwerkingsstandaard wordt de verwerking van die specifieke stroom afval in zijn geheel naar een hoogwaardiger niveau getild. Dat kan dergelijke innovaties helpen om door te breken op de Nederlandse en vervolgens Europese markt.

Vraag 23
De leden van de VVD-fractie vragen de regering of zij kan kwantificeren welk effect de aangepaste termijnen hebben op de doorlooptijd van vergunningprocedures. Kan de regering aangeven in hoeverre deze wijzigingen naar verwachting leiden tot een verkorting van de totale proceduretijd? Daarnaast vragen deze leden of de regering verwacht dat de aangepaste termijnen in de praktijk daadwerkelijk zullen leiden tot een versnelling van vergunningprocedures. Kan de regering toelichten op basis waarvan deze verwachting wordt onderbouwd?

Bij de herziening van de EVOA 2006 zijn de termijnen voor de deelstappen in de beoordeling van een ingediende kennisgeving opnieuw bekeken en in meer detail uitgewerkt. Dit heeft geleid tot onder andere de volgende aanpassingen:

De EVOA 2006 kent voor de eerste stap in de beoordeling van een ingediende of van een als correct beoordeelde kennisgeving een termijn van 3 werkdagen. In de praktijk bleek deze termijn niet realistisch en daarom is deze termijn in de EVOA 2024 verlengd tot maximaal 10 werkdagen. Op papier is dit een verlenging, maar in de praktijk werd de termijn van 3 werkdagen regelmatig overschreden.

Voor het opvragen van aanvullende informatie voert de EVOA 2024 nieuwe termijnen in voor het aanleveren van de gevraagde aanvullende informatie plus een maximum van 3 voor het aantal malen dat om aanvullende informatie kan worden gevraagd. Is de aanvullende informatie niet toereikend, dan besluit de betrokken bevoegde autoriteit dat de kennisgeving niet geldig is en verder niet wordt verwerkt.

In de praktijk van de EVOA 2006 bleek het aanleveren van aanvullende informatie door het ontbreken van duidelijke termijnen soms uit te monden in een slepend proces. Doordat alle betrokken bevoegde autoriteiten onafhankelijk van elkaar om aanvullende informatie kunnen vragen, ging er ook tijd zitten in het rondzenden van aanvullende documenten en het controleren op actualiteit van lopende dossiers. Met de invoering van DIWASS hebben alle betrokken bevoegde autoriteiten en de kennisgever online toegang tot het unieke actuele dossier en dit zal het aanvullen van een kennisgeving aanzienlijk stroomlijnen en versnellen. DIWASS geeft ook voor alle gebruikers (bedrijven alsmede autoriteiten) aan welke deadlines van toepassing zijn, om het gebruiksgemak te vergroten.

Tabel met belangrijkste termijnen voor de beoordeling van ingediende kennisgevingen in de EVOA 2024 in vergelijking met de EVOA 2006:

Stap in procedure EVOA-kennisgeving	EVOA 2024	EVOA 2006
Check op correcte indiening kennisgeving (KG) door bevoegde autoriteit van verzending (BAV)		
– KG correct	8.6 BAV meldt (in DIWASS) binnen 10 werkdagen na indiening, of binnen 7 werkdagen na ontvangst aanvullende info, dat KG correct is. 8.11 De overige betrokken bevoegde autoriteiten (bBAs) melden vervolgens binnen 3 werkdagen of ook zij oordelen dat KG correct is	7.1 BAV zendt KG binnen 3 werkdagen na indiening KG naar alle betrokken bevoegde autoriteiten (bBAs)
– KG niet correct	8.2 BAV vraagt kennisgever (via DIWASS) binnen 10 werkdagen na indiening KG om aanvullende info 8.3 Kennisgever verstrekt de gevraagde aanvullende info binnen 10 werkdagen. Op verzoek kennisgever kan termijn worden verlengd. 8.4 Indien aanvullende info niet voldoet, dan nog max 2x binnen 7 werkdagen verzoek om aanvullende info binnen 10 werkdagen in te dienen met mogelijkheid tot velenging op verzoek. 8.5 Na max 3 verzoeken om aanvullende info kan BAV besluiten dat KG niet geldig is en niet verder wordt verwerkt.	7.2 BAV vraagt kennisgever binnen 3 werkdagen na indiening KG om aanvullende info NB er is geen maximum voor het aantal iteraties en ook geen termijn voor het aanleveren van info gespecificeerd.
– KG correct maar BAV maakt bezwaar		7.3 BAV heeft 3 werkdagen om bezwaar te maken tegen correcte KG. BAV kan behandeling KG stoppen.
Check op volledigheid KG door de overige betrokken bevoegde autoriteiten (bBAs)		
– Bevoegde autoriteit van bestemming (BAB) oordeelt KG is volledig	8.12 BAB stelt kennisgever en overige betrokken bevoegde autoriteiten (bBAs) onmiddellijk in kennis (via DIWASS) van hun oordeel dat de KG volledig is.	8.2 BAB zendt volledige KG binnen 3 werkdagen na ontvangst correcte KG naar kennisgever en overige betrokken bevoegde autoriteiten (bBAs)
– bBA verzoekt om aanvullende info	8.7 bBAs vragen kennisgever uiterlijk 10 werkdagen na ontvangst correcte KG om aanvullende info. 8.8 Kennisgever verstrekt de gevraagde aanvullende info binnen 10 werkdagen. Op verzoek kennisgever kan termijn worden verlengd. 8.9 Indien aanvullende info niet voldoet, dan nog max 2x binnen 7 werkdagen verzoek om aanvullende info binnen 10 werkdagen in te dienen met mogelijkheid tot velenging op verzoek. 8.10 Na max 3 verzoeken om aanvullende info kan een bBA besluiten dat KG niet geldig is en niet verder wordt verwerkt.	8.1 bBA vraagt kennisgever binnen 3 werkdagen na ontvangst correcte KG om aanvullende info. NB er is geen maximum voor het aantal iteraties en ook geen termijn voor het aanleveren van info gespecificeerd
Nemen van besluit op basis van volledige KG door bBAs		
– termijn voor nemen besluit op volledige KG	9.1 bBAs hebben 30 dagen na mededeling (via DIWASS) volledige KG om besluit te nemen	9.1 bBAs hebben 30 dagen na ontvangstbevestiging volledige KG om besluit te nemen
	12.4 Bezwaren niet binnen 30 dagen opgelost → KG vervalt behalve indien bBAs anders overeenkomen	11.5 / 12.4 Bezwaren niet binnen 30 dagen opgelost → KG vervalt behalve indien bBAs anders overeenkomen
fwijkende termijnen voor Vooraf Goedgekeurde Inrichting (VGI) VGI bij nemen van besluit op basis van volledige KG door bBAs		
	14.14 Bij VGI wordt maximale termijn voor nemen besluit op volledige kennisgeving 7 werkdagen ipv 30 dagen. 14.16 Deze termijn kan worden verlengd tot max 30 dagen. 14.15 Bij VGI worden de max termijnen voor aanvullende info ook ingekort	14.4 & 14.5 Bij VGI wordt 30 dagen 7 werkdagen, wat verlengd kan worden tot max 30 dagen

Voorkomen dat de EU haar afvalproblemen naar derde landen uitvoert

Vraag 24
De leden van de D66-fractie stellen dat vanaf mei 2027 een strenger regime geldt voor de uitvoer van niet-gevaarlijke afvalstoffen naar niet-OESO-landen. Hoe borgt de regering dat dit niet leidt tot een ongewenst overschot aan laagwaardig afval in Nederland, maar juist een

prikkel vormt voor investeringen in extra Nederlandse verwerkings- en innovatiecapaciteit?

De regering kan feitelijk niet borgen dat de hoeveelheid (laagwaardig) afval op de Nederlandse markt begrensd blijft tot een maximum. Het is in eerste instantie aan marktpartijen om het afval op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze te (laten) verwerken.

Dit strenger regime was meteen vanaf het begin onderdeel van het voorstel van de Europese Commissie voor de herziening van de EVOA, gepubliceerd op 17 november 2021. Dat gaf de betrokken partijen de mogelijkheid om hierover hun standpunt vanaf het begin van de onderhandelingen hierover kenbaar te maken en ook om te anticiperen op een mogelijke uitkomst van deze onderhandelingen.

Zoals ook is aangegeven in de antwoorden bij de vragen 21, 22, 26 en 28 eist de EVOA 2024 een toetsbaar milieuhygiënisch verantwoord beheer van de getransporteerde afvalstoffen, ook als die afvalstoffen uit de EU worden geëxporteerd en verwerkt. Dit versterkt de economische positie van de Europese recyclingmarkt doordat hiermee een gelijk speelveld wordt gecreëerd voor alle verwerkers van uit de EU afkomstige afvalstoffen, gevestigd binnen of buiten de EU, en dus ook voor de verwerkers binnen Nederland.

Als voorbereiding op de komende wijzigingen heeft de ILT voorlichtingsbijeenkomsten gehouden, expliciet gericht op deze termijnen. Deze voorlichtingsbijeenkomsten waren druk bezocht. De regering zal uiteraard acteren op signalen, die erop wijzen dat de verwerking van afval in het geding kan komen.

Vraag 25
Daarnaast moeten bedrijven die afval uitvoeren naar derde landen via onafhankelijke audits aantonen dat dit milieu hygiënisch verantwoord gebeurt. Deelt de regering de mening van deze leden dat de kwaliteit van deze audits cruciaal is om «greenwashing» en illegale dump te voorkomen? Hoe gaat Nederland toezien op de objectiviteit en kwaliteit van deze private auditbureaus?

De kwaliteit van audits is inderdaad van belang. Zo is in de EVOA 2024 de eis opgenomen dat de auditor over een vergunning of accreditatie van een nationale officiële instantie moet beschikken om deze audits op deze afvalverwerkingsbedrijven uit te voeren. Ook stelt de EVOA 2024 dat als uit betrouwbare bron blijkt dat verplichtingen niet worden nagekomen, de lidstaten de nodige verificaties dienen uit te voeren. De ILT zal daarnaast risico gestuurd nadere informatie over uitgevoerde audits opvragen. Afstemming hierover zal plaats vinden in de opgerichte Europese handhavingsgroep waar alle lidstaten in deelnemen.

Vraag 26
De leden van de VVD-fractie vragen de regering wat de economische gevolgen zijn voor Nederlandse bedrijven die momenteel afval exporteren naar landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Kan de regering toelichten welke effecten zij verwacht voor deze bedrijven, bijvoorbeeld ten aanzien van kosten, afzetmogelijkheden en administratieve lasten? Daarnaast vragen deze leden of de regering verwacht dat de nieuwe regels zullen leiden tot verschuivingen van afvalstromen naar andere lidstaten van de Europese Unie of tot stijgende kosten voor afvalverwerking. Kan de regering ingaan op de mogelijke gevolgen voor de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven?

Zoals reeds is beschreven in het antwoord op vraag 1, bevat dit wetsvoorstel alleen regels die noodzakelijk zijn voor de implementatie en uitvoering van Europese regelgeving. Het zijn de in EVOA 2024 vastgelegde regels, waarvan het overgrote deel op 21 mei 2026 van toepassing wordt, die impact zullen hebben op internationale afvalstromen.

De algemene doelstelling van de EVOA 2024 is het borgen van de bescherming van het milieu en de menselijke gezondheid tegen de risico's verbonden aan internationale afvaltransporten. De EVOA 2024 ondersteunt de transitie naar een circulaire economie door toetsbare eisen te stellen aan het milieuhygiënisch verantwoord beheer van de getransporteerde afvalstoffen. Het naleven van deze eisen moet ook zijn geborgd voor afvalstoffen die uit de EU worden geëxporteerd en verwerkt. Dit versterkt de economische positie van de Europese recyclingmarkt doordat hiermee een gelijk speelveld wordt gecreëerd voor alle verwerkers van uit de EU afkomstige afvalstoffen, gevestigd binnen of buiten de EU, en dus ook voor de verwerkers binnen Nederland.

Het oorspronkelijk voorstel voor de herziening van de EVOA 2006 is gebaseerd op een impact assessment[5] van de Europese Commissie. Conclusie uit deze effectbeoordeling is dat de gekozen combinatie van gerichte en structurele veranderingen resulteert in een evenwichtige aanpak wat betreft effectiviteit (het behalen van de doelstellingen) en efficiëntie (kosteneffectiviteit).

De voorwaarden voor specifiek de export van afval naar niet-OESO-landen worden in de EVOA 2024 aanzienlijk aangescherpt. Deze aanscherping kan resulteren in een verbod op export uit de EU. Vanaf 21 mei 2027 is die export uitsluitend toegestaan naar niet-OESO-landen die daarvoor bij de Europese Commissie een onderbouwd verzoek hebben ingediend en waarvan de Commissie heeft vastgesteld dat die landen aan de in de EVOA 2024 opgenomen voorwaarden voldoen. De Commissie zal uiterlijk op 21 november 2026 in een gedelegeerde handeling de lijst met landen vaststellen die aan deze voorwaarden voldoen. In deze gedelegeerde handeling wordt meteen per land vastgelegd voor welke afvalstromen aan de voorwaarden wordt voldaan.

Op de site van de Europese Commissie[6] wordt vermeld welke 32 landen een verzoek hebben ingediend voor plaatsing op deze lijst.

Vraag 27
Voorts vragen de leden van de VVD-fractie hoe wordt voorkomen dat afvalstromen zich verplaatsen naar landen met een lagere handhavingscapaciteit. Welke waarborgen bestaan er om te voorkomen dat strengere regels leiden tot ontwijkgedrag of minder controleerbare verwerkingsroutes?

In artikel 66 van EVOA 2024 wordt de Europese handhavingsgroep inzake overbrenging van afvalstoffen opgericht, waarin alle lidstaten deelnemen en die bedoeld is om onderlinge samenwerking op het gebied van handhaving te bevorderen. Informatie-uitwisseling en gezamenlijke prioriteitstelling zijn daarbij cruciaal. Naast deze samenwerking op strategisch en tactisch niveau, is ook samenwerking op operationeel niveau van belang. Hiervoor zal de ILT zich blijvend inzetten en de gezamenlijke controles met de Vlaamse en Duitse EVOA-toezichthouders

[5] SWD(2021) 331 final, 17 november 2021
[6] Door niet-OESO-landen ingediende verzoeken: https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling/waste-shipments/implementation-waste-shipment-regulation_en#notification-by-non-oecd-countries-willing-to-receive-waste

nabij onze landgrenzen continueren. Ook zal het European Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law (IMPEL) voor de EVOA actief blijven. Hierbij worden veelal projectgewijs bepaalde onderwerpen aangepakt.

Door de invoering van DIWASS worden de gegevens van internationale transporten van afvalstoffen digitaal opgeslagen en daardoor kunnen deze gegevens eenvoudiger worden ontsloten voor analyse op bijvoorbeeld de in de vraagstelling aangeduide wijzigingen.

Vraag 28
Tot slot vragen deze leden welk stimulerend of flankerend beleid Nederland voert om afvalverwerking juist binnen Nederland te laten plaatsvinden. Kan de regering toelichten welke maatregelen worden genomen om hoogwaardige verwerking en recycling in Nederland te bevorderen?

Na het opnemen van een in Nederland op voldoende grote schaal beschikbare hoogwaardige verwerkingsmethode als minimum verwerkingstandaard in een toetsingskader in het Circulair Materialenplan (CMP) zorgt artikel 12, eerste lid onder b, van de EVOA 2024 ervoor dat deze afvalstof vervolgens in eerste instantie in dit type installatie moet worden verwerkt (of in een installatie, die een nog hoogwaardigere verwerking mogelijk maakt). Deze bepaling in de EVOA 2024 maakt het zo mogelijk om geschikt afval ten behoeve van een hoogwaardige verwerking gericht te sturen naar een nieuwe innovatieve verwerkingsinstallatie, ook als dit leidt tot hogere kosten, en geeft deze innovatie daarmee de kans om zich verder te ontwikkelen en een positie op de verwerkingsmarkt te veroveren.

Zoals ook is aangegeven in de antwoorden bij de vragen 21, 22, 24 en 26 eist de EVOA 2024 een toetsbaar milieuhygiënisch verantwoord beheer van de getransporteerde afvalstoffen, ook als die afvalstoffen uit de EU worden geëxporteerd en verwerkt. Dit versterkt de economische positie van de Europese recyclingmarkt doordat hiermee een gelijk speelveld wordt gecreëerd voor alle verwerkers van uit de EU afkomstige afvalstoffen, gevestigd binnen of buiten de EU, en dus ook voor de verwerkers binnen Nederland.

Speciaal voor het bevorderen van de voor de transitie naar een circulaire economie zo gewenste innovaties is het Versnellingshuis[7] ingericht. Ook is op de site van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) meer informatie beschikbaar over steun voor circulaire projecten[8].

Vraag 29
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie constateren dat de EVOA 2024 beoogt te voorkomen dat de EU haar afvalproblemen afwentelt op derde landen. De verordening bevat strengere eisen voor export naar niet-OESO-landen. Acht de regering het wenselijk dat afvalexport naar landen met zwakkere milieustandaarden überhaupt blijft plaatsvinden, rekening houdende met risico's voor mens en milieu? Zo ja, waarom precies en op welke inzichten van experts baseert de regering zich? Hoe wordt gecontroleerd of ontvangende landen daadwerkelijk beschikken over veilige verwerkingscapaciteit? Hoe wordt gecontroleerd dat afvalexport niet leidt tot milieuschade buiten de Europese Unie waarvoor feitelijk Europese verantwoordelijkheid bestaat? Op welke manier zou

[7] Versnellingshuis: https://versnellingshuisce.nl/
[8] RVO: https://www.rvo.nl/onderwerpen/circulair-ondernemen/afval-niet#steun-voor-circulaire-projecten

EVOA 2024 in theorie nog ingezet kunnen worden om export van staalslakken en bijbehorende milieuproblemen naar derde landen te beperken? Wordt bij grensoverschrijdende verplaatsing van staalslakken standaard beoordeeld of sprake is van afvaltransport?

De EVOA 2024 moet ervoor zorgen dat afval uitsluitend uit de EU wordt geëxporteerd wanneer het niveau van milieuhygiënisch verantwoord beheer buiten de EU overeenkomt met het niveau dat binnen de EU wordt geaccepteerd. Maatregelen als deze moeten passen binnen de internationale verdragen waar de EU zich aan heeft verbonden, zoals het World Trade Organization General Agreement on Tariffs and Trade (WTO / GATT) om een gelijk speelveld te creëren voor bedrijven binnen en buiten de EU.

De beschikbare verwerkingscapaciteit, inclusief de gevolgen voor de verwerking van het eigen afval in het niet-OESO-land, zijn onderdeel van de toetsing door de Europese Commissie van een door dat niet-OESO-land ingediend verzoek om op de in het antwoord bij vraag 26 genoemde lijst van landen te worden geplaatst. Artikel 42, derde lid, en bijlage VIII van de EVOA 2024 definiëren het format voor de door het niet-OESO-land bij de Commissie in te dienen aanvraag. In dat format wordt gevraagd om gedetailleerde beschrijvingen van de nationale afvalbeheetrategie of het nationale afvalbeheerplan (inclusief bijvoorbeeld maatregelen tegen zwerfafval), van het bestaande nationale rechtskader voor afvalbeheer en van de handhavingsstrategie. Verder moet het niet-OESO-land op internet een actuele lijst bijhouden van de verwerkingsinstallaties die een vergunning hebben voor het verwerken van het in het verzoek gespecificeerde afval. Met ingang van 21 mei 2027 is export van afval uit de EU naar niet-OESO-landen uitsluitend toegestaan indien dit land voor deze afvalstroom op deze lijst staat.

In de antwoorden op vragen 25, 27, 31, 33 en 45 zijn diverse aspecten van toezicht en handhaving toegelicht.

Wanneer staalslakken in een specifieke casus de status «afvalstof» hebben en deze grensoverschrijdend worden vervoerd, dan valt dit transport onder de EVOA 2024. De EVOA 2024 kan voor de verwerking van een afvalstof bijvoorbeeld via het toetsingskader in het Circulair Materialenplan (CMP) of via de lijst van geautoriseerde niet-OESO-landen, genoemd in het antwoord bij vraag 26, sturen op de verwerking van deze staalslakken.

Bij grensoverschrijdend transport van secundaire materialen, die niet (langer) de status «afvalstof» hebben, en dat kunnen ook staalslakken zijn, dient de houder van die materialen te kunnen onderbouwen dat er geen sprake is van een afvalstof. Hier vindt toezicht en handhaving op plaats en indien gevraagd, overlegt de houder de benodigde informatie om te onderbouwen dat er geen sprake is van een afvalstof. In het antwoord bij vraag 8 is ingegaan op de einde-afvalstatus en in het antwoord op vraag 9 op het nationale staalslakkenbeleid.

Bestrijden van illegale overbrengingen van afvalstoffen

Vraag 30
De leden van de VVD-fractie vragen de regering hoe de samenwerking binnen de Europese handhavingsgroep concreet wordt ingericht. Kan de regering toelichten op welke wijze lidstaten binnen deze structuur informatie uitwisselen, gezamenlijke controles uitvoeren en de handhaving op grensoverschrijdende afvalstromen versterken?

Zie het antwoord bij vraag 27. Binnen de handhavingsgroep neemt ook het Europees bureau voor fraudebestrijding (OLAF) deel. Voor het uitwisselen van handhavingsinformatie kan gebruik worden gemaakt van hun systeem AFIS (Anti Fraud Information Systeem).

Vraag 31
Daarnaast vragen deze leden of de ILT over voldoende capaciteit beschikt om de aangescherpte handhavingsverplichtingen uit te voeren. Kan de regering aangeven in hoeverre de huidige capaciteit van de ILT toereikend is voor de uitvoering van deze taken?

Tot slot vragen de leden van de VVD-fractie of de regering inzicht kan geven in de huidige handhavingscapaciteit en eventuele voorgenomen uitbreidingen. Kan de regering toelichten welke maatregelen worden genomen om de handhaving waar nodig te versterken?

De ILT heeft een handhaafbaarheids-, uitvoerbaarheids- en fraudebestendigheidstoets (HUF-toets) over de bepalingen in de EVOA 2024 uitgevoerd. In de HUF-toets is in beeld gebracht welke capaciteit en middelen de ILT nodig heeft voor de nieuwe en aangepaste taken. In 2024 zijn de structurele jaarlijkse extra kosten als gevolg van de vervanging van de EVOA 2006 door de EVOA 2024 voor de ILT begroot op € 1,5 miljoen. De invoering van de wijzigingen vergt daarbovenop een incidentele extra financiering in 2025 van € 562.500, in 2026 van € 638.500 en in 2027 van € 114.000. In het antwoord bij vraag 20 is een korte toelichting gegeven bij deze bedragen.

In de HUF-toets heeft de ILT ook aangegeven dat de benodigde middelen en capaciteit kunnen wijzigen ten gevolge van de nog vast te stellen uitvoerings- en gedelegeerde handelingen die op een later moment door de Europese Commissie worden vastgelegd.

Vraag 32
De leden van de CDA-fractie constateren dat in het wetsvoorstel wordt geregeld welke overtredingen van de Europese regels strafbaar zijn in de Wet milieubeheer. Deze leden vernemen graag hoe de regering waarborgt dat voor bedrijven, vervoerders en andere betrokkenen voldoende duidelijk is welke gedragingen precies strafbaar zijn. Hoe wordt voorkomen dat administratieve vergissingen of onduidelijkheden direct tot strafrechtelijke vervolging leiden? Kan de regering toelichten welke uitgangspunten worden gehanteerd bij de keuze om een overtreding strafrechtelijk dan wel bestuursrechtelijk te handhaven?

Het wetsvoorstel voorziet erin dat overtredingen van de EVOA 2024 zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd. Bestuursrechtelijke handhaving en strafrechtelijke handhaving dienen beide een verschillend doel. Bestuursrechtelijke sancties hebben een reparatoir karakter en zijn gericht op het beëindigen of ongedaan maken van een overtreding of de gevolgen daarvan, of om herhaling van een overtreding te voorkomen. Strafrechtelijke sancties hebben daarentegen een punitief karakter en zijn gericht op het bestraffen van de overtreder.

Voor een doeltreffende bescherming van het milieu is het van belang om bij niet-naleving van milieuregelgeving niet alleen bestuursrechtelijke, maar ook strafrechtelijke sancties te kunnen opleggen. Strafrechtelijke sancties dragen vanwege hun afschrikwekkende werking bij aan het voorkomen en ontmoedigen van (moreel verwerpelijke) gedragingen die schade aan het milieu (dreigen te) veroorzaken. Ook vanwege de economische belangen die verbonden zijn aan het ontduiken van

milieuregelgeving en de verstoring van concurrentieverhoudingen die dit met zich meebrengt, ligt strafrechtelijk ingrijpen voor de hand.

Voor een effectieve handhaving is een integrale benadering van belang. Het is aan het bevoegd gezag (de ILT) om in concrete gevallen, afhankelijk van de omstandigheden van het geval, de keuze te maken of bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden meer voor de hand ligt. Als kader maakt de ILT gebruik van de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht: de interventie is afhankelijk van de zwaarte van de overtreding en het gedrag van de overtreder.

Zo zal een administratieve tekortkoming veelal met een bestuursrechtelijke interventie worden afgedaan, terwijl bij het willens en wetens overtreden van bijvoorbeeld een exportverbod een strafrechtelijke interventie passend is.

Om strafrechtelijk te kunnen optreden moet voldoende duidelijk zijn welke gedragingen precies strafbaar zijn. Dit vloeit voort uit het strafrechtelijke legaliteitsbeginsel. Het wetsvoorstel voorziet hierin door alle bepalingen van de EVOA 2024 aan te wijzen waarvan overtreding strafbaar is. Welke gedragingen precies strafbaar zijn, volgt rechtstreeks uit de aangewezen bepalingen van de EVOA 2024. Door deze bepalingen te raadplegen kunnen bedrijven, vervoerders en andere betrokkenen precies zien welke verplichtingen er op hen rusten. Uit de EVOA 2024 volgt dat kleine schrijffouten in een kennisgevingsdocument, vervoersdocument of bijlage VII-document niet strafbaar (kunnen) zijn.

Vraag 33
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie constateren dat illegale afvaltransporten volgens Europese inspecties een structureel probleem zijn. Recente berichtgeving wijst erop dat afvalstromen regelmatig verkeerd worden geclassificeerd of via tussenlanden worden uitgevoerd. Hoeveel extra handhavingscapaciteit is noodzakelijk om de nieuwe verordening effectief uit te voeren? Wordt het aantal fysieke controles verhoogd, en zo ja met welk percentage? Hoe wordt samenwerking tussen ILT, douane en omgevingsdiensten versterkt? Kan de regering inzicht geven in het aantal geconstateerde overtredingen bij afvaltransporten in de afgelopen tien jaar en de opgelegde sancties?

Voor de uitvoering van de EVOA 2024 heeft de ILT een HUF toets uitgevoerd. Op grond hiervan zijn aan de ILT extra middelen toegekend, zie ook het antwoord bij vraag 20. Met de extra inzet kunnen naar verwachting op jaarbasis 220 extra inspecties worden uitgevoerd. Gelet op het huidige aantal EVOA-inspecties betekent dat een toename van ruim 30 procent. De huidige samenwerking tussen ILT en Douane is al geruime tijd een voorbeeld voor andere lidstaten. De Douane zorgt in samenwerking met de ILT voor het opleiden van zogenoemde vraagbaken EVOA binnen de Douane. Zij ondersteunen de algemene douane inspecteurs. Deze inspecteurs voeren voor de ILT jaarlijks 4.000–5.000 EVOA-inspecties uit. Bij complexe zaken of bij mogelijke overtredingen doen zij een beroep op de EVOA-inspecteurs van de ILT. Voor de samenwerking met omgevingsdiensten is de ILT sinds enige tijd gestart met het verstrekken van data over EVOA-transporten. Zodra de informatie in DIWASS wordt vastgelegd, zal de ILT deze ook verspreiden onder de omgevingsdiensten. Op deze wijze kunnen inspecteurs van omgevingsdiensten een compleet beeld krijgen van de aan- en afvoer van afvalstoffen bij (afval-)bedrijven waarop zij toezicht houden. Verder zal de ILT er voor zorgdragen dat Douane en politie direct toegang tot DIWASS kunnen krijgen en betrokkenen opleiden voor gebruik van DIWASS. Bij hun (transport-)controles kunnen zij dan nagaan of aan alle vereisten wordt voldaan.

Wat betreft het aantal overtredingen en opgelegde sancties in de afgelopen 10 jaar ligt dat jaarlijks rond de 150. Het merendeel wordt afgedaan met een waarschuwing. Minder dan 10 procent wordt afgedaan met een Last onder Dwangsom om herhaling te voorkomen en/of met een Proces Verbaal. Bij een gezamenlijke controle met Douane of politie zal deze handhavingspartner bij een zwaardere overtreding veelal het Proces Verbaal opmaken.

Relatie met de Richtlijn milieucriminaliteit

Vraag 34
De leden van de D66-fractie stellen dat het wetsvoorstel het aantal strafcategorieën terugbrengt van drie naar twee. Kan de regering nader onderbouwen waarom een categorie 3 niet langer noodzakelijk wordt geacht? Bestaat het risico dat «lichtere» administratieve overtredingen, die in de praktijk toch grote milieuschade kunnen faciliteren, hierdoor minder effectief worden aangepakt?

De indeling van overtredingen van de EVOA 2024 in de strafcategorieën 1° en 2° van artikel 1a van de WED zorgt voor een passende strafmaat in het licht van de criteria die de EVOA 2024 stelt voor strafbaarstelling, onder meer omdat in deze strafcategorieën rekening wordt gehouden met de (al dan niet) opzettelijke aard van de overtreding. De indeling in twee strafcategorieën zorgt bovendien voor een helder onderscheid tussen zware en minder zware overtredingen. Het onderscheid tussen de categorieën 2° en 3° is in de praktijk van de EVOA lastig objectief vast te stellen.

Vraag 35
Er wordt een EU-handhavingsgroep opgericht en de Europese Commissie krijgt bevoegdheden voor transnationale onderzoeken. Welke extra capaciteit (fte en expertise) stelt de regering beschikbaar aan de ILT om een leidende rol te spelen in deze grensoverschrijdende opsporing van milieucriminelen?

De Europese Commissie heeft de bepaling in artikel 67 van de EVOA 2024, waarin de rol van de Europese Commissie bij de handhaving wordt benoemd, niet gekwantificeerd. Zodra dat aan de orde is, zal samen met de ILT gekeken worden welke extra capaciteit en expertise nodig is om aan de EU-handhavingsgroep te kunnen deelnemen of om in te zetten bij concrete opsporingsonderzoeken.

Vraag 36
De leden van de VVD-fractie vragen de regering waarom is gekozen voor een indeling in twee strafcategorieën in plaats van drie of meer categorieën. Kan de regering toelichten welke overwegingen aan deze keuze ten grondslag liggen en waarom een verdere differentiatie niet noodzakelijk wordt geacht?

Daarnaast vragen deze leden of de regering verwacht dat deze indeling in de praktijk zal leiden tot hogere strafmaten. Kan de regering aangeven welk effect zij verwacht op de straftoemeting bij overtredingen?

Tot slot vragen deze leden hoe de proportionaliteit wordt gewaarborgd bij administratieve overtredingen. Kan de regering toelichten op welke wijze wordt voorkomen dat relatief lichte of administratieve overtredingen leiden tot onevenredig zware sancties?

In het antwoord op vraag 34 is reeds toegelicht waarom is gekozen voor een indeling in twee strafcategorieën. De indeling van overtredingen van

de EVOA 2024 in de strafcategorieën 1° en 2° van artikel 1a van de WED zorgt voor een passende strafmaat in het licht van de criteria die de EVOA 2024 stelt voor strafbaarstelling, onder meer omdat in deze strafcategorieën rekening wordt gehouden met de (al dan niet) opzettelijke aard van de overtreding. De indeling in twee strafcategorieën zorgt bovendien voor een helder onderscheid tussen zware en minder zware overtredingen. Het is niet de verwachting dat de indeling in twee strafcategorieën in de praktijk zal leiden tot hogere strafmaten. Uit de WED volgt dat voor overtredingen in categorie 2° een zelfde straf kan worden opgelegd als voor overtredingen in categorie 3°. De proportionaliteit bij administratieve overtredingen wordt gewaarborgd, doordat deze overtredingen in categorie 2° worden ingedeeld en niet in categorie 1°. Uit de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht die de ILT hanteert, volgt dat bij lichte administratieve overtredingen waarbij sprake is van een goedwillend bedrijf, volstaan kan worden met een waarschuwing. Indien sprake is van zwaardere overtredingen is (ook) een strafrechtelijke interventie een passende keuze.

Vraag 37
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie lezen dat er «een gedeeltelijke» implementatie van de richtlijn Milieucriminaliteit plaatsvindt en vragen zich af of dit betekent dat er zaken uit die richtlijn niet worden overgenomen. Mocht dit het geval zijn, willen deze leden graag een gedetailleerde toelichting over wat er wel en niet overgenomen wordt, waarom precies, en op basis van welke (experts) adviezen.

Het onderhavige wetsvoorstel beperkt zich tot dat deel van de Richtlijn milieucriminaliteit dat samenhangt met de uitvoering van de EVOA 2024. Deze richtlijn wordt primair geïmplementeerd door het Ministerie van Justitie en Veiligheid[9].

Bij de handhaving van Europese verordeningen staat het de lidstaten in beginsel vrij om te kiezen voor bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke handhaving. Om het milieu doeltreffender te beschermen is echter de Europese Richtlijn milieucriminaliteit vastgesteld, waarin lidstaten worden verplicht om bepaalde overtredingen van Europese milieuwetgeving aan te merken als strafrechtelijke delicten. In de Richtlijn milieucriminaliteit wordt onder andere bepaald dat lidstaten illegale overbrengingen van afvalstoffen op grond van de EVOA 2024 moeten aanmerken als strafrechtelijke delicten. Dit specifieke onderdeel van de Richtlijn milieucriminaliteit wordt meegenomen in dit wetsvoorstel. Het wetsvoorstel maakt het mogelijk om illegale overbrengingen van afvalstoffen strafrechtelijk te handhaven. Daarmee voldoet het wetsvoorstel niet alleen aan de verplichting in de EVOA 2024 om er voor te zorgen dat overtredingen van de EVOA 2024 kunnen worden gehandhaafd, maar ook aan de specifiekere verplichting in de Richtlijn milieucriminaliteit om ervoor te zorgen dat in het geval van een illegale overbrenging strafrechtelijk kan worden gehandhaafd.

Relatie met de Kaderrichtlijn afvalstoffen

Vraag 38
De leden van de D66-fractie vragen de regering in hoeverre de statusbepaling van afvalstoffen onder de nieuwe EVOA 2024 voldoende flexibiliteit biedt om innovatieve recyclingtrajecten te ondersteunen. Hoe wordt voorkomen dat een te rigide interpretatie van «afval» de transitie naar een circulaire economie frustreert?

[9] De Implementatiewet herziene Europese richtlijn Milieucriminaliteit is momenteel in behandeling bij de Tweede Kamer. Zie Kamerstukken II 2025–2026, 36 876, nr. 2.

Zoals in het antwoord bij vraag 15 is vermeld, is een materiaal een afvalstof wanneer wordt voldaan aan de definitie van afvalstoffen uit de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Deze definitie schrijft niet voor hoe de afvalstof vervolgens verwerkt moet worden, daarvoor dient het Circulair Materialenplan. De EVOA 2024 verwijst naar deze definitie, maar gaat dus niet over de vraag of iets een afvalstof is of niet. Het toepassingsgebied van de EVOA 2024 is in artikel 2 van de EVOA 2024 vastgelegd en beperkt zich tot de overbrenging van afvalstoffen. Als een materiaal niet de status afvalstof heeft, is de EVOA niet van toepassing. Wel maakt de EVOA het mogelijk om afvalstoffen via het toetsingskader in het Circulair Materialenplan te sturen naar een innovatieve hoogwaardige verwerker, ook als die verwerking duurder is.

Vraag 39
De leden van de VVD-fractie vragen de regering waarom de doelstellingen voor recycling niet eerder wettelijk zijn verankerd. Kan de regering toelichten welke redenen hieraan ten grondslag lagen en waarom ervoor is gekozen om deze doelstellingen pas nu expliciet in wetgeving op te nemen? Daarnaast vragen deze leden welke juridische risico's Nederland heeft gelopen doordat deze doelstellingen niet eerder wettelijk waren vastgelegd. Kan de regering aangeven in hoeverre dit gevolgen had voor de naleving van Europese verplichtingen?

Tot slot vragen zij welke gevolgen de ingebrekestelling door de Europese Commissie voor Nederland heeft. Kan de regering toelichten welke stappen worden gezet om aan de Europese verplichtingen te voldoen en verdere juridische procedures of sancties te voorkomen?

Iedere EU-lidstaat is ervoor verantwoordelijk om Europese richtlijnen tijdig en juist te implementeren in nationale regelgeving. Als de Europese Commissie van mening is dat een lidstaat (bepaalde onderdelen van) een richtlijn niet juist heeft geïmplementeerd, dan kan de Commissie een inbreukprocedure tegen die lidstaat starten. Een inbreukprocedure begint met een ingebrekestelling van de Commissie, waarin de Commissie aangeeft welke onderdelen van een richtlijn volgens de Commissie niet juist zijn geïmplementeerd. De lidstaat wordt gevraagd hier binnen een bepaalde termijn op te reageren. Als de Commissie niet tevreden is met de reactie van de lidstaat, dan kan zij een met redenen omkleed advies (MROA) uitbrengen. Als de Commissie ook niet tevreden is met de reactie van de lidstaat op de MROA, dan kan de Commissie de lidstaat voor het Europese Hof van Justitie dagen. Dit kan resulteren in een veroordeling door het Europese Hof van Justitie en de oplegging van een boete en/of dwangsom aan de lidstaat.

De Europese Commissie is een inbreukprocedure tegen Nederland gestart, omdat zij van mening is dat bepaalde onderdelen van de Kaderrichtlijn afvalstoffen niet juist door Nederland zijn geïmplementeerd. Deze inbreukprocedure gaat onder andere over de implementatie van een aantal doelstellingen voor hergebruik en recycling. Deze doelstellingen zijn ten tijde van de implementatie van de Kaderrichtlijn afvalstoffen niet wettelijk verankerd, omdat destijds de opvatting was dat het niet nodig was om deze doelstellingen in nationale regelgeving om te zetten omdat de doelstellingen zijn gericht tot de lidstaten. De doelstellingen zijn destijds wel opgenomen in het Landelijk Afvalbeheerplan (inmiddels opgevolgd door het Circulair Materialenplan) en maken daarmee wel onderdeel uit van het nationale beleidsinstrumentarium. Daarnaast zijn de maatregelen die nodig zijn om de doelstellingen te behalen wel vastgelegd in nationale regelgeving. De ingebrekestelling van de Europese Commissie heeft aanleiding gegeven om de noodzaak van implementatie van de doelstellingen nogmaals te bezien. Om aan de

bezwaren van de Europese Commissie tegemoet te komen is besloten om de doelstellingen alsnog ook wettelijk te verankeren.

In de reactie op de ingebrekestelling is ook op een aantal andere punten toegezegd de Nederlandse regelgeving aan te passen om aan de bezwaren van de Commissie tegemoet te komen. Voor zover dit aanpassingen op wetsniveau betreft, zijn deze aanpassingen meegenomen in het wetsvoorstel. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 5 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. Door deze aanpassingen door te voeren in onze nationale regelgeving wordt gepoogd verdere juridische stappen te voorkomen.

Relatie met de Verordening inzake elektronische informatie over goederenvervoer

Vraag 40
De leden van de VVD-fractie vragen de regering in hoeverre bedrijven de mogelijkheid hebben om te kiezen tussen verschillende systemen. Kan de regering toelichten welke keuzeruimte bedrijven hebben bij het gebruik van deze systemen en hoe wordt geborgd dat deze keuze in de praktijk werkbaar is?
Daarnaast vragen deze leden of het bestaan van meerdere systemen kan leiden tot dubbele administratieve lasten voor bedrijven. Kan de regering toelichten op welke wijze wordt voorkomen dat bedrijven onnodig met extra administratieve verplichtingen worden geconfronteerd?

Bedrijven in de EU zullen verplicht gebruik moeten maken van DIWASS, de digitale administratie voor internationale transporten van afval. Daarbij is geen sprake van een keuze. De bevoegde autoriteit van elke lidstaat heeft voor de verbinding tussen bedrijf en DIWASS wel de keuze of bedrijven rechtstreeks met DIWASS moeten verbinden of dat bedrijven via een door de bevoegde autoriteit aangewezen systeem toegang krijgen tot DIWASS. Voor Nederland zullen bedrijven hun gegevens rechtstreeks in DIWASS moeten invoeren.

De Verordening inzake elektronische informatie over goederenvervoer (eFTI) gaat niet alleen over transporten van afval, maar na afronding van de gefaseerde invoering over alle transporten en heeft daardoor een veel breder toepassingsgebied en een ander uitgangspunt dan de EVOA. Daardoor kent eFTI een andere aanpak dan de EVOA. eFTI is facultatief voor de vervoerders, maar legt verplichtingen op aan de autoriteiten binnen de EU die met vervoersdocumenten werken. Indien een bedrijf vervoersdocumenten volgens de in eFTI vastgelegde specificaties digitaal aanbiedt, moeten de bevoegde autoriteiten deze digitale documenten accepteren. De in DIWASS opgeslagen gegevens voldoen per definitie aan de specificaties vastgelegd in eFTI, met als gevolg dat bevoegde autoriteiten in de EU gegevens uit DIWASS moeten accepteren als transportdocumenten. Dubbel invoeren van gegevens is hiermee niet aan de orde.

Meer informatie over de investeringen is opgenomen in het antwoord bij vraag 20.

Uitvoering van de EVOA 2024

Nationale bevoegde autoriteit

Vraag 41
De leden van de D66-fractie stellen dat de verordening een volledige digitalisering van de kennisgevingsprocedures via een centraal EU-systeem verplicht. Deze leden vragen in hoeverre de systemen van de

ILT reeds interoperabel zijn met dit Europese platform? Kan de regering garanderen dat de digitale transitie op tijd is voltooid om vertragingen in de circulaire keten te voorkomen?

Verder vragen deze leden of de regering mogelijkheden ziet om de geanonimiseerde data uit dit centrale systeem openbaar te maken als «open data». Op die manier zouden onderzoekers en de markt de voortgang van de circulaire economie in Nederland en de EU immers beter kunnen monitoren.

Zoals is aangegeven in het antwoord op vraag 18 kiest Nederland ervoor om DIWASS te gaan gebruiken zonder tussenschakel, zodat Nederlandse bedrijven hun kennisgevingen en transportmeldingen zelf via een van de gangbare internetbrowsers rechtstreeks in DIWASS dienen in te voeren. Het bestaande Nederlandse systeem zal na 21 mei 2026 uitsluitend voor de afhandeling van bestaande al verleende toestemmingen worden gebruikt.

In het antwoord op vraag 19 is de inzet beschreven die is en wordt gepleegd om de transitie naar het digitale platform zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Op grond van het bedrijfsvertrouwelijke karakter van de gegevens in DIWASS in combinatie met de voorgeschreven bescherming van persoonsgegevens is het niet de verwachting dat onderzoekers via open data rechtstreeks toegang zullen krijgen tot deze gegevens. De invoering van DIWASS zal wel een kwaliteitsslag inhouden voor alle bestaande openbare databases zoals Eurostat en voor alle analyses die door of via de Europese Commissie worden gemaakt ter ondersteuning van het op feiten gebaseerd maken van beleidskeuzes. Doordat bedrijven zelf hun gegevens meteen invoeren in DIWASS hoeven deze gegevens niet meer te worden overgenomen van (analoge) gegevensdragers zoals faxen en mails. Daarmee verdwijnt deze bron van mogelijke fouten. Verder worden op dit moment de gegevens op het bijlage VII-formulier niet centraal opgeslagen. Met de komst van DIWASS verandert dit en daarmee ontstaat een kwalitatief hoogwaardige bron van gegevens over overbrengingen van ongevaarlijk afval binnen de EU.

Uit artikel 21 van de EVOA 2024 volgt dat de Commissie met ingang van 21 mei 2026 maandelijks gegevens uit DIWASS over overbrengingen openbaar zal maken.

Vraag 42
De leden van de VVD-fractie vragen de regering of voor de uitvoering van de voorgestelde maatregelen extra budget of capaciteit beschikbaar wordt gesteld. Kan de regering toelichten in hoeverre aanvullende middelen nodig worden geacht en hoe deze worden ingezet om een goede uitvoering en handhaving te waarborgen?

De ILT heeft een handhaafbaarheids-, uitvoerbaarheids- en fraudebestendigheidstoets (HUF-toets) over de bepalingen in de EVOA 2024 uitgevoerd. In de HUF-toets is in beeld gebracht welke capaciteit en middelen de ILT nodig heeft voor de nieuwe en aangepaste taken. In 2024 zijn de structurele jaarlijkse extra kosten als gevolg van de vervanging van de EVOA 2006 door de EVOA 2024 voor de ILT begroot op € 1,5 miljoen. De invoering van de wijzigingen vergt daarbovenop een incidentele extra financiering in 2025 van € 562.500, in 2026 van € 638.500 en in 2027 van € 114.000. In het antwoord bij vraag 20 is een korte toelichting gegeven bij deze bedragen.

In de HUF-toets heeft de ILT ook aangegeven dat de benodigde middelen en capaciteit kunnen wijzigen ten gevolge van de nog vast te stellen uitvoerings- en gedelegeerde handelingen die op een later moment door de Europese Commissie worden vastgelegd.

Vraag 43
Ten aanzien van de overgang van de oude naar de nieuwe Europese regels vragen de leden van de CDA-fractie hoe in de praktijk duidelijkheid wordt geboden aan bedrijven en toezichthouders. Hoe wordt geborgd dat er in de overgangsperiode geen misverstanden ontstaan over welke regels van toepassing zijn? Op welke wijze wordt hierover gecommuniceerd richting het veld?

Het kabinet hecht groot belang aan een goede voorlichting aan betrokken bedrijven. Naast de in het antwoord bij vraag 19 beschreven eigen door de ILT georganiseerde (digitale) bijeenkomsten, gaat de ILT bij diverse branches (oud papier, bouw- en sloopafval, kunststofafval, metaalafval, bandenrecycling, Vereniging Afvalbedrijven) langs bij hun ledenvergaderingen om hen voor te lichten over de herziene EVOA. Verder houdt de ILT haar website over de herziene EVOA bij met actuele ontwikkelingen.

Toezicht en bestuursrechtelijke handhaving

Vraag 44
De leden van de VVD-fractie vragen de regering hoe de bestuursrechtelijke handhaving zich verhoudt tot de strafrechtelijke handhaving binnen dit wetsvoorstel. Kan de regering toelichten op welke wijze beide handhavingsinstrumenten zich tot elkaar verhouden en hoe wordt voorkomen dat overlap of onduidelijkheid ontstaat in de toepassing daarvan?

Daarnaast vragen deze leden in welke situaties wordt gekozen voor bestuursrechtelijke handhaving en in welke gevallen voor strafrechtelijke handhaving. Kan de regering toelichten welke criteria of afwegingskaders hierbij worden gehanteerd?

Bestuursrechtelijke handhaving en strafrechtelijke handhaving dienen beide een verschillend doel. Bestuursrechtelijke sancties hebben een reparatoir karakter en zijn gericht op het beëindigen of ongedaan maken van een overtreding of de gevolgen daarvan, of om herhaling van een overtreding te voorkomen. Strafrechtelijke sancties hebben daarentegen een punitief karakter en zijn gericht op het bestraffen van de overtreder. In het antwoord bij vraag 32 zijn deze verschillen in meer detail uitgewerkt.

Op basis van de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht wordt de meeste passende interventie gekozen. In sommige gevallen kan dat zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk zijn. Een bestuursrechtelijke interventie is gericht op het beëindigen of ongedaan maken van (de gevolgen van) een overtreding, of het voorkomen van herhaling van overtredingen. Een strafrechtelijke interventie heeft een punitief karakter en kan uiteindelijk ook leiden tot ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel. Bij dat laatste zal veelal ook de Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de ILT (IOD-ILT) een rol hebben.

Opsporing en strafrechtelijke handhaving

Vraag 45
De leden van de VVD-fractie vragen de regering hoe wordt geborgd dat zware milieucriminaliteit effectief wordt aangepakt. Kan de regering toelichten welke instrumenten, bevoegdheden en samenwerkingsstruc-

turen worden ingezet om ernstige overtredingen op het gebied van afvaltransport en -verwerking doeltreffend te bestrijden, en hoe wordt gewaarborgd dat deze zaken daadwerkelijk prioriteit krijgen in de handhaving?

De ILT werkt aan veel verschillende onderwerpen. De inspectie moet daarom kiezen waar en hoe zij zich het beste kan inzetten. Het uitgangspunt daarbij is om zoveel mogelijk maatschappelijk effect bereiken. De ILT-brede risicoanalyse IBRA is een belangrijk hulpmiddel bij het maken van de keuzes doordat het de onderwerpen uitlicht waar het niet naleven van regelgeving leidt tot risico's met grote maatschappelijke schade. Afval scoort in IBRA het hoogst. Daardoor is bij de inspectie aandacht voor afvaltransporten en afvalverwerking. In de Meerjarenstrategie 2026–2029 (MJS) geeft de ILT aan zich actief in te zetten voor betere samenwerking tussen de verschillende partners, zoals omgevingsdiensten, waterschappen, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), politie en Douane, met name op de samenwerking bij bovenregionale onderwerpen, zoals landelijke ketenhandhaving, verbetering van de informatie-uitwisseling en gezamenlijke aanpak van milieucriminaliteit in de Strategische Milieukamer (SMK).

Meer informatie hierover is terug te vinden op de site van de ILT[10].

Vraag 46
De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie willen graag weten of deze regeling naar verwachting gaat leiden tot extra taken voor de opsporings- en handhavingsdiensten en of deze voldoende zijn toegerust. Deze leden wijzen erop dat er nu al forse tekorten zijn in de capaciteit, ten opzichte van wat nodig is. Is de regering bereid om zo nodig extra mensen en middelen ter beschikking te stellen?

De ILT heeft een handhaafbaarheids-, uitvoerbaarheids- en fraudebestendigheidstoets (HUF-toets) over de bepalingen in de EVOA 2024 uitgevoerd. In de HUF-toets is in beeld gebracht welke capaciteit en middelen de ILT nodig heeft voor de nieuwe en aangepaste taken. In 2024 zijn de structurele jaarlijkse extra kosten als gevolg van de vervanging van de EVOA 2006 door de EVOA 2024 voor de ILT begroot op € 1,5 miljoen. De invoering van de wijzigingen vergt daarbovenop een incidentele extra financiering in 2025 van € 562.500, in 2026 van € 638.500 en in 2027 van € 114.000. In het antwoord bij vraag 20 is een korte toelichting gegeven bij deze bedragen.

In de HUF-toets heeft de ILT ook aangegeven dat de benodigde middelen en capaciteit kunnen wijzigen ten gevolge van de nog vast te stellen uitvoerings- en gedelegeerde handelingen die op een later moment door de Europese Commissie worden vastgelegd.

Gedeeltelijke implementatie van de Richtlijn milieucriminaliteit

Vraag 47
De leden van de VVD-fractie vragen de regering waarom is gekozen voor implementatie via dit wetsvoorstel en niet via een separaat traject. Kan de regering toelichten welke overwegingen aan deze keuze ten grondslag liggen en welke voordelen deze aanpak biedt ten opzichte van een afzonderlijk implementatietraject?

Daarnaast vragen deze leden of er risico's bestaan op vertraging met het oog op de implementatiedatum van 21 mei 2026. Kan de regering

[10] https://www.ilent.nl/over-ilt/meerjarenplan-risicoanalyse-ibra-en-jaarverslag

toelichten welke stappen worden genomen om tijdige implementatie te waarborgen en hoe eventuele vertragingen worden voorkomen?

In het antwoord bij vraag 37 is reeds toegelicht dat de Richtlijn milieucriminaliteit primair wordt geïmplementeerd door het Ministerie van Justitie en Veiligheid. In het onderhavige wetsvoorstel wordt enkel de bepaling uit de Richtlijn milieucriminaliteit geïmplementeerd waaruit volgt dat lidstaten illegale overbrengingen van afvalstoffen moeten aanmerken als strafrechtelijke delicten. Vanwege de overlap met de uitvoering van de EVOA 2024 wordt de implementatie van deze specifieke bepaling uit de Richtlijn milieucriminaliteit meegenomen in het onderhavige wetsvoorstel. Nadat de Tweede en Eerste Kamer hebben ingestemd met het wetsvoorstel, zal de wet zo spoedig mogelijk worden vastgesteld, waarna de wet in werking kan treden.

Aanvullende implementatie van de Kaderrichtlijn afvalstoffen

Vraag 48
De leden van de VVD-fractie vragen de regering of de registratie van inzamelingsfrequentie in de praktijk leidt tot extra administratieve lasten voor bedrijven. Kan de regering toelichten in hoeverre deze verplichting nieuwe administratieve handelingen met zich meebrengt voor betrokken ondernemingen?

Daarnaast vragen deze leden hoe wordt voorkomen dat ondernemers dezelfde gegevens in meerdere systemen moeten registreren. Kan de regering aangeven op welke wijze dubbele registratie wordt voorkomen en hoe de administratieve lasten voor bedrijven zo beperkt mogelijk worden gehouden?

Tot slot vragen de leden van de VVD-fractie of er onder de EVOA 2024 sprake is van meer registratieverplichtingen ten opzichte van de huidige regeling. Kan de regering toelichten in hoeverre de administratieve verplichtingen veranderen ten opzichte van de bestaande praktijk?

Het opnemen van de inzamelingsfrequentie in onze regelgeving is een verplichting die voortvloeit uit de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen. Dit wetsvoorstel voorziet hier in. In de Nederlandse meldsystematiek wordt het aantal vrachten van afvalinzamelaars reeds uitgevraagd en geregistreerd in het datasysteem van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen, AMICE. Het expliciet opnemen van de verplichting om de inzamelfrequentie te registreren heeft dus geen gevolgen voor de praktijk en brengt ook geen extra registratieverplichtingen of financiële lasten met zich mee voor het bedrijfsleven. Er is slechts sprake van een technische aanpassing van onze Nederlandse regelgeving om deze beter in lijn te brengen met de Kaderrichtlijn afvalstoffen.

Om te voorkomen dat ondernemers dezelfde gegevens in meerdere systemen moeten registreren, zal het Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen worden aangepast in lijn met de EVOA 2024. Dit betekent dat gegevens die in DIWASS moeten worden gemeld, niet in AMICE hoeven te worden gemeld.

Op grond van de EVOA 2024 moeten niet alleen kennisgevingsplichtige overbrengingen van afvalstoffen, maar óók niet-kennisgevingsgevingsplichtige overbrengingen worden gemeld in DIWASS. Hierdoor kan er beter toezicht worden gehouden op afvalstromen.

Opname van een aanvullende wettelijke grondslag voor de uitvoering van de Batterijenverordening

Vraag 49
De leden van de VVD-fractie begrijpen de wens van de regering om te komen tot één handhavingsregime. Zij vragen de regering waarom er niet voor is gekozen om de uitvoering primair via de Warenwet te laten plaatsvinden. Kan de regering toelichten welke overwegingen aan deze keuze ten grondslag liggen?

Daarnaast vragen deze leden of de regering nader kan toelichten waarom samenloop van verschillende handhavingsregimes als problematisch wordt beschouwd. In hoeverre zou een combinatie van regimes tot knelpunten leiden in de uitvoering of handhaving?

Tot slot vragen de leden van de VVD-fractie welke gevolgen de gekozen systematiek heeft voor de hoogte van mogelijke sancties. Kan de regering aangeven in hoeverre de huidige keuze invloed heeft op de aard en omvang van de sancties die kunnen worden opgelegd?

Er moet bij de uitvoering van EU-verordeningen altijd een keuze worden gemaakt welke bepaling als wettelijke grondslag voor de uitvoeringsregelgeving kan dienen. Als een verordening niet dezelfde reikwijdte heeft als Nederlandse wetten, ontstaat er in beginsel een complexe situatie. Er kan dan niet één wettelijke grondslag voor de benodigde uitvoeringsregelgeving worden gekozen, maar onderdelen of aspecten van de verordening moeten op grond van verschillende wetten worden uitgevoerd, of er moet een geheel nieuwe wet worden gemaakt met dezelfde reikwijdte als de verordening. Als er wordt gekozen voor uitvoeringsregelgeving in het kader van verschillende wetten, is er sprake van dubbele uitvoeringsregelgeving. Daarnaast is er op grond van de desbetreffende wetten sprake van verschillende procedures en uitvoeringsinstanties.

In dit geval is ervoor gekozen de reikwijdte van de Wet milieubeheer, die op «milieubescherming» betrekking heeft, voor batterijen te verruimen met «veiligheid», zodat alle voor de uitvoering van de Batterijenverordening benodigde regelgeving op grond van één wet kan worden vastgesteld. Dit voorkomt dubbele regelgeving, die op onderdelen vanwege de verschillende systematiek van de desbetreffende wetten inhoudelijk en procedureel uiteenloopt. De reden dat in het geval van de Batterijenverordening is gekozen voor uitvoering onder de Wet milieubeheer en niet onder de Warenwet, is dat de EU-Batterijenverordening primair ziet op milieuaspecten van batterijen, en dat de veiligheidsaspecten van batterijen een relatief klein aspect van de verordening zijn. Bovendien zijn deze veiligheidsaspecten vervlochten met de milieueisen. Gezien de onwenselijkheid van een dubbele grondslag rechtvaardigt dit niet dat daarvoor in het kader van de Warenwet dubbele uitvoeringsregelgeving wordt vastgesteld.

De expertise van de verschillende uitvoeringsinstanties kan niet zo makkelijk als de reikwijdte van een wet naar believen worden uitgebreid, waardoor het probleem blijft bestaan dat al naar gelang het aspect dat in de EU-verordening wordt geregeld, verschillende instanties met de uitvoering van de verordening in Nederland moeten worden belast. In het geval van de Batterijenverordening beschikt de ILT over expertise omtrent milieuaspecten van batterijen. Daarom wordt de ILT alleen belast met de uitvoering voor zover het de milieuaspecten van batterijen betreft, zoals gebruikelijk in het kader van hoofdstuk 9 van de Wet milieubeheer. Voor de veiligheidsaspecten van batterijen wordt de NVWA als uitvoeringsinstantie aangewezen, omdat deze instantie de daarvoor benodigde

expertise in huis heeft en de ILT niet. Wel moet de NVWA in dit geval werken op grond van hoofdstuk 9 van de Wet milieubeheer. Omdat de NVWA daar met betrekking tot het toezicht op chemische stoffen al ervaring mee heeft, ligt ook om die reden de keuze om de Batterijenverordening volledig in het kader van de Wet milieubeheer uit te voeren het meest voor de hand. Samenwerking met de ILT (en de Douane en de Autoriteit Consument & Markt (ACM), die ook met de uitvoering van bepaalde aspecten van de Batterijenverordening zijn belast) is nodig. Dit is het gevolg van het willen voorkomen van dubbele en uiteenlopende uitvoeringsregelgeving.

Omdat de Wet milieubeheer door de verruiming van de reikwijdte voor alle aspecten van de Batterijenverordening de grondslag voor de uitvoeringsregelgeving biedt, verloopt de sanctionering van overtredingen van verordeningsbepalingen op dezelfde wijze. Strafrechtelijke handhaving van overtredingen van bepalingen op grond van hoofdstuk 9 van de Wet milieubeheer verloopt met toepassing van de Wet op de economische delicten. Deze is zo vormgegeven dat ook de bepalingen van EU-verordeningen waarvoor in het kader van hoofdstuk 9 van de Wet milieubeheer uitvoeringsregelgeving is vastgesteld, strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd.

Vraag 50
Met betrekking tot de uitvoering van de Europese Batterijenverordening vragen de leden van de CDA-fractie hoe de taakverdeling tussen de ILT en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) wordt vormgegeven. Hoe wordt voorkomen dat bedrijven te maken krijgen met verschillende toezichthouders of uiteenlopende interpretaties van regels? Kan de regering aangeven hoe de samenwerking tussen deze instanties in de praktijk wordt georganiseerd?

In het antwoord bij vraag 49 is aangegeven dat de reikwijdte van EU-verordeningen, zoals de Batterijenverordening, niet naadloos samenvalt met de reikwijdte van bestaande nationale regelgeving, zoals in dit geval (hoofdstuk 9 van) de Wet milieubeheer. De reikwijdte van wetgeving kan – zoals gezegd in het antwoord bij vraag 49 – worden aangepast, zodat dubbele uitvoeringsregelgeving wordt voorkomen, in het bijzonder als de uitbreiding van de reikwijdte beperkt is en niet wezensvreemd aan de bestaande reikwijdte van de wet. De expertise van uitvoeringsinstanties is echter minder eenvoudig te wijzigen of te verbreden, omdat niet per onderwerp een reorganisatie van die instanties kan worden doorgevoerd. Dat betekent dat al naar gelang het aspect van de EU-verordening waar voor de uitvoering specifieke expertise vereist is, verschillende uitvoeringsinstanties moeten worden aangewezen die met elkaar moeten samenwerken. Dit kan leiden tot een extra belasting van de betrokken uitvoeringsinstanties. De uitvoeringsinstanties maken afspraken, die zij in overeenkomsten vastleggen, over de wijze waarop de samenwerking gestalte krijgt. Ook moeten afspraken worden gemaakt over de uitwisseling van de gegevens die elke instantie nodig heeft om zijn werk te kunnen doen, in het bijzonder als daarbij beschermde persoonsgegevens in het geding zijn.

Het is dus niet te voorkomen dat er verschillende toezichthouders worden aangewezen en bedrijven met verschillende toezichthouders te maken krijgen. De verschillende toezichthouders richten zich echter op verschillende aspecten van de Batterijenverordening, waardoor er geen sprake is van overlap in hun optreden. Voor zover afstemming nodig is, bijvoorbeeld over de interpretatie van regels, wordt dat meegenomen in de afspraken over de samenwerking tussen de betrokken toezichthouders die al gebruikelijk zijn.

Gevolgen

Vraag 51
De leden van de D66-fractie maken zich grote zorgen over de toenemende onveiligheid in de afvalketen. De fysieke gevolgen van gevaarlijk afval in de verkeerde stroom kunnen grote gevolgen hebben zoals branden en explosies bij sorteercentra en afvalverbrandingsinstallaties. Deze leden steunen de extra maatregelen voor de veilige verwerking van batterijen. Zij wijzen er echter op dat de veiligheid in de afvalketen momenteel ook ernstig onder druk staat door de enorme toename van lachgascilinders in het restafval, die leiden tot levensgevaarlijke situaties en ernstige schade door explosies. Hoewel dit wetsvoorstel primair over de EVOA 2024 en batterijen gaat, is de veiligheid van de afvalketen een integraal probleem; een explosie door een lachgasfles kan immers de logistiek van de (Europese) afvalstroom ontregelen.

Ziet de regering mogelijkheden om de aangescherpte handhavings-structuur en de rol van de ILT, zoals voorzien in dit wetsvoorstel, ook in te zetten voor een effectievere aanpak van dit specifieke veiligheidsrisico?

Kan de regering reflecteren op de stelling dat de doelstellingen van dit wetsvoorstel, namelijk een hoogwaardige en veilige Europese afvalmarkt, onhaalbaar zijn zolang afvalverwerkers kampen met een onbeheersbare instroom van lachgas-gerelateerd gevaarlijk afval?

Ten slotte vragen deze leden wie er in de visie van de regering opdraait voor de enorme schade en extra kosten wanneer het misgaat. In hoeverre wordt het principe «de vervuiler betaalt» hier gehanteerd en wie draait op voor de schade als het misgaat?

Dit wetsvoorstel voorziet er in dat de ILT toezicht kan houden op de naleving van de rechtstreeks werkende regels in de EVOA 2024 en, zo nodig, handhavend kan optreden tegen overtredingen van die regels. De ILT houdt in dat kader toezicht op overbrengingen (import en export) van afvalstoffen.

Gasflessen en andere drukhouders zijn gevaarlijk afval en kunnen door onjuiste afdanking in het stedelijk restafval eindigen. Lachgascilinders in het stedelijk restafval kunnen bij het verwerken (verbranding) tot ontploffing komen. Hierdoor kan schade aan de verwerkingsinstallatie ontstaan. Dit probleem speelt in meerdere Europese landen, waaronder Nederland.

Het is aan de exploitant van de afvalverbrandingsinstallatie om afspraken te maken met de aanbieder van het restafval over eventuele sorteer-stappen voorafgaand aan verwerking (risicoverkleining) en/of afspraken te maken over eventuele schadeafhandeling.

Vraag 52
De leden van de VVD-fractie vragen de regering of zij kan bevestigen dat het wetsvoorstel geen financiële consequenties heeft voor decentrale overheden. Kan de regering toelichten of gemeenten, provincies of andere decentrale bestuurslagen als gevolg van dit voorstel met extra kosten of uitvoeringsverplichtingen te maken krijgen?

Decentrale overheden hebben geen rol bij de uitvoering van de EVOA 2024. Decentrale overheden krijgen als gevolg van dit wetsvoorstel dan ook niet met extra uitvoeringsverplichtingen of extra kosten te maken.

Vraag 53

Daarnaast vragen deze leden of de regering indirecte economische effecten voorziet voor de recyclingsector. Kan de regering toelichten welke gevolgen dit wetsvoorstel mogelijk heeft voor bedrijven die actief zijn in recycling en afvalverwerking, bijvoorbeeld ten aanzien van kosten, investeringen of marktkansen?

Op de korte termijn is enige frictie onvermijdelijk als gevolg van het van toepassing worden van de aangescherpte regels in de EVOA 2024, vooral daar waar het gaat om export van afval afkomstig uit de EU. Zo kan het zijn dat bestaande verwerkers buiten de EU niet kunnen of willen voldoen aan de in de EVOA 2024 vastgelegde aangescherpte regels, zoals bijvoorbeeld de in het antwoord bij vraag 5 beschreven onafhankelijke audit. Die aangescherpte regels moeten ervoor zorgen dat afval uitsluitend uit de EU wordt geëxporteerd wanneer het niveau van milieuhygiënisch verantwoord beheer buiten de EU overeenkomt met het niveau dat binnen de EU wordt geaccepteerd. Maatregelen als deze moeten passen binnen de internationale verdragen waar de EU zich aan heeft verbonden, zoals het World Trade Organization General Agreement on Tariffs and Trade (WTO / GATT) om een gelijk speelveld te creëren voor bedrijven binnen en buiten de EU. Dat gelijk speelveld zorgt ervoor dat verwerkers binnen de EU niet langer hoeven te concurreren met verwerkers buiten de EU, die niet gebonden zijn aan binnen de EU geldende milieuvoorschriften en die daardoor mogelijk minder kosten maken.

Door de verplichte digitalisering van de EVOA-administratie hebben bedrijven direct zicht op de actuele stand van zaken van hun dossiers en daardoor kunnen ze beter anticiperen op het verdere verloop en het uiteindelijk resultaat en dat biedt hen ook de mogelijkheid snel te reageren. Ze kunnen bijvoorbeeld direct zien welke aanvullende vragen de bevoegde autoriteit eventueel heeft en door hen ingediende aanvullende informatie is via datzelfde systeem meteen zichtbaar voor de betrokken bevoegde autoriteiten. Het tijdig kunnen reageren voorkomt onnodige kosten voor alle betrokkenen.

Verder kan met behulp van de in het antwoord bij vraag 19 beschreven API het overtypen van informatie bij het invullen van de verplichte EVOA-formulieren en de verplichte vervoersdocumenten tot een minimum worden beperkt. Dit zal zeker voor bedrijven met veel transportbewegingen leiden tot een kostenbesparing.

Advies en consultatie

Internetconsultatie

Vraag 54
De leden van de VVD-fractie vragen de regering waarom is afgezien van een internetconsultatie, mede gelet op de mogelijke praktische gevolgen van de EVOA 2024 voor ondernemers. Kan de regering toelichten welke overwegingen aan deze keuze ten grondslag liggen en hoe de inbreng van betrokken partijen desondanks is meegenomen bij de totstandkoming van het wetsvoorstel?

Daarnaast vragen deze leden of er informeel overleg is gevoerd met brancheorganisaties of andere relevante stakeholders. Kan de regering aangeven met welke partijen overleg heeft plaatsgevonden en op welke wijze hun signalen of zorgen zijn betrokken bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel?

Het wetsvoorstel bevat, voor zover het de uitvoering van de EVOA 2024 betreft, enkel regels die er voor zorgen dat de rechtstreeks werkende bepalingen van de EVOA 2024 in Nederland kunnen worden toegepast en gehandhaafd. Alle verplichtingen voor bedrijven, bevoegde autoriteiten en andere betrokkenen vloeien rechtstreeks voort uit de EVOA 2024. In lijn met het kabinetsstandpunt over internetconsultatie,[11] kon internetconsultatie voor het onderhavige wetsvoorstel daarom achterwege blijven.

Voorafgaand aan de publicatie van het wetgevingsvoorstel voor de herziening van de EVOA heeft de Europese Commissie wel twee internetconsultaties uitgevoerd. Tijdens het bepalen van de Nederlandse inzet voor de onderhandelingen over de herziening van de EVOA is inbreng vanuit het bedrijfsleven meegenomen en is het bedrijfsleven ook aangespoord hun standpunten waar mogelijk rechtstreeks in de onderhandelingen in te brengen.

De inbreng uit het bedrijfsleven is expliciet opgehaald in een zogenaamde MKB-toets. Voor het doen van die MKB-toets is gekozen voor het optimale moment in het meerjarig onderhandelingstraject:

- Inbreng die bij de schrijvers van de Europese Commissie wordt ingediend nog voordat die schrijvers de verordening tot in detail hebben uitgewerkt, maakt de grootste kans om daadwerkelijk onderdeel te zijn van de eerste versie, de publicatie van het uitgewerkte voorstel door de Commissie. Die inbreng lift daardoor vanaf het begin als onderdeel van het uitgewerkte voorstel van Commissie in de verdere onderhandelingen mee. Voor wijzigingen later in het traject, tijdens de in Brussel lopende onderhandelingen, is voldoende steun van andere lidstaten noodzakelijk en dat maakt het achteraf inbrengen van grote wijzigingen erg bewerkelijk en minder kansrijk.
- De MKB-toets is daarom uitgevoerd in voorjaar 2019 op een moment, dat de resultaten mee konden worden genomen in de Nederlandse reactie op de tweede door de Europese Commissie geïnitieerde openbare raadpleging,[12] juli 2020.
- Om een goede MKB-toets te kunnen uitvoeren, moeten de discussiepunten (opties) voldoende zijn uitgewerkt. Belangrijk document voor de MKB-toets was daarom de in afstemming met de betrokken overheidsinstanties namens Nederland ingediende reactie op de eerste openbare raadpleging[13] in april 2018.

In de MKB-toets zijn de volgende aandachtspunten expliciet aan de orde gekomen:

- Het inkorten van de doorlooptijd van procedures en voorspelbaarheid van de te nemen stappen en doorlooptijden. Dit was ook voor de regering een belangrijk punt. In de EVOA 2024 zijn er expliciete limieten gesteld aan de doorlooptijd en aan het aantal malen dat om aanvullende informatie kan worden gevraagd.
- De naleving van deze limieten zal naar verwachting ook een onderdeel worden van de tweejaarlijkse evaluatie van DIWASS door de Europese Commissie (artikel 27, zesde lid, van de EVOA 2024). Bij deze evaluatie wordt rekening gehouden met feedback van gebruiker en de resultaten worden medegedeeld aan het Europees Parlement en de lidstaten.
- Het minimaliseren van de inspanning en tijd, die (discussie over) de financiële garantstelling kost. Ook dat was (en is) voor het kabinet een

[11] Zie Kamerstukken II 2010/11, 29 279, nr. 121, Kamerstukken II 2016/17, 33 009, nr. 39 en Kamerstukken II 2016/17, 29 515, nr. 397.
[12] Kabinetsreactie op tweede openbare raadpleging: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-22112-2899.html
[13] Kabinetsreactie op eerste openbare raadpleging: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-22112-2548.html

belangrijk punt. In de EVOA 2024 is een mogelijkheid ingebouwd voor een nadere uitwerking en EU-brede harmonisering in de vorm van een uitvoeringshandeling op basis van artikel 7, tiende lid. Nederland zal zeker blijven pleiten voor het vaststellen van zo een uitvoeringshandeling omdat de bestaande onduidelijkheid ook vermijdbare capaciteit van onze bevoegde autoriteit vraagt.

- Uitbreiding van de «experimenteerruimte» ten behoeve van bijvoorbeeld het testen van een in een ander land aanwezige installatie voor verwerking. Ook dit punt heeft geleid tot aanpassing, en wel in artikel 4, vijfde lid, van de EVOA 2024. In dit lid is de drempelwaarde voor de overbrenging van afvalstoffen die uitdrukkelijk bestemd zijn voor laboratoriumanalyse of experimentele proeven om de fysische of chemische eigenschappen van de afvalstoffen te beoordelen of om te bepalen of zij geschikt zijn voor nuttige toepassing of verwijdering opgehoogd van 25 naar 250 kg met daarnaast de mogelijkheid om onderbouwd te verzoeken om meer dan 250 kg over te mogen brengen.
- Meer mogelijkheden om te sturen op hoogwaardigere verwerking. Ook het kabinet vond dit punt cruciaal voor de gewenste transitie naar een meer circulaire economie. In de onderhandelingen naar de EVOA 2024 is daarom expliciet aandacht geweest voor de positie van het nationaal afvalbeheerplan (de minimum verwerkingsstandaarden in het toetsingskader in het Circulair Materialenplan, het CMP) als uitgewerkte verbijzonderingen van de afvalhiërarchie uit de Kaderrichtlijn afvalstoffen. In de EVOA 2024 is het toetsen aan nationale afvalbeheerplannen of afvalpreventieprogramma's expliciet opgenomen in artikel 12, eerste lid, onder b.
- De «derde-landen verordening» zou frequenter moeten worden geactualiseerd. Ook dit was voor het kabinet een belangrijk punt. In de EVOA 2024 wordt de derde-landen verordening met ingang van 21 mei 2027 vervangen door een nieuwe lijst van geautoriseerde niet-OESO landen (artikelen 40 t/m 43). In artikel 41, vierde lid, is een maximale termijn van twee jaar vastgelegd voor actualisatie van deze lijst. Om op deze lijst te komen moeten niet-OESO-landen een onderbouwd verzoek indienen bij de Europese Commissie, waarbij zij moeten aantonen dat het milieuhygiënisch verantwoord beheer van het uit de EU te importeren afval van een kwaliteit is die wij ook binnen de EU accepteren.

Toetsing regeldrukgevolgen door het ATR

Vraag 55
De leden van de VVD-fractie merken op dat deze wetswijziging volgens de regering niet leidt tot extra regeldruk. Zij vragen echter of er een beeld bestaat van de impact van de EVOA 2024 op de betrokken branche. Kan de regering toelichten welke gevolgen deze verordening naar verwachting heeft voor bedrijven in de afval- en recyclingsector, bijvoorbeeld ten aanzien van administratieve lasten, nalevingskosten of aanpassingen in de bedrijfsvoering?

In de antwoorden bij de vragen 53 en 54 is al aangegeven dat de invoering van de digitale administratie DIWASS bedrijven de kans biedt om hun systemen digitaal te koppelen aan DIWASS. De daarvoor benodigde aanpassing in software is een eenmalige investering die zichzelf door het stroomlijnen van de administratie zal terugverdienen.

De in de EVOA 2024 aangescherpte regels moeten ervoor zorgen dat afval uitsluitend uit de EU wordt geëxporteerd wanneer het niveau van milieuhygiënisch verantwoord beheer buiten de EU overeenkomt met het niveau dat binnen de EU wordt geaccepteerd. Daardoor ontstaat er een

meer gelijk speelveld, waardoor verwerkers binnen de EU niet langer hoeven te concurreren met verwerkers buiten de EU, die niet gebonden zijn aan binnen de EU geldende milieuvoorschriften en die daardoor mogelijk minder kosten maken. Indien een verwerker buiten de EU niet kan of wil voldoen aan die aangescherpte regels, dan zal dat inhouden dat er geen afvalstoffen uit de EU meer naar die verwerker mogen worden geëxporteerd.

Zoals in het antwoord bij vraag 22 is aangegeven, is het toetsen aan nationale afvalbeheerplannen of afvalpreventieprogramma's expliciet opgenomen in artikel 12, eerste lid, onder b, van de EVOA 2024. Indien een innovatieve verwerkingswijze aan een aantal voorwaarden voldoet, kan in het toetsingskader deze verwerkingswijze als minimum verwerkingsstandaard worden aangewezen. Met het vaststellen van een minimum verwerkingsstandaard wordt de verwerking van die specifieke stroom afval in zijn geheel naar een hoogwaardiger niveau getild. Dat helpt dergelijke innovaties om door te breken op de Nederlandse en vervolgens Europese markt.

Vraag 56
De leden van de CDA-fractie vragen naar de gevolgen voor regeldruk en nalevingskosten. Ook wanneer het wetsvoorstel vooral technisch van aard is, kunnen de onderliggende Europese verplichtingen in de praktijk impact hebben. Hoe ondersteunt de regering bedrijven bij de invoering van de nieuwe regels, bijvoorbeeld via voorlichting, handreikingen of digitale systemen? Op welke wijze wordt in beeld gebracht wat de feitelijke lasten in de praktijk zijn?

In de antwoorden bij de vragen 19 en 43 zijn de activiteiten omtrent voorlichting reeds uiteengezet. Sinds het najaar van 2025 organiseren de ILT en de Europese Commissie voorlichtingsbijeenkomsten en bieden zij informatie aan op hun websites. Verder heeft de ILT een speciaal e-mailadres ingesteld voor het stellen van vragen.

De antwoorden op de vragen 53 en 54 schetsen een beeld van de te verwachte gevolgen voor het bedrijfsleven. Op de korte termijn is enige frictie onvermijdelijk als gevolg van het van toepassing worden van de aangescherpte regels in de EVOA 2024, vooral daar waar het gaat om export van afval afkomstig uit de EU. Deze aangescherpte regels zorgen er meteen wel voor, dat verwerkers binnen de EU niet langer hoeven te concurreren met verwerkers buiten de EU, die niet gebonden zijn aan binnen de EU geldende milieuvoorschriften en die daardoor mogelijk minder kosten maken.

Artikel 27, zesde lid, van de EVOA 2024 verplicht de Europese Commissie tot een tweejaarlijkse evaluatie van DIWASS. Bij deze evaluatie wordt rekening gehouden met feedback van gebruikers. De resultaten worden medegedeeld aan het Europees Parlement en de lidstaten.

Toetsing handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid door de ILT

Vraag 57
De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vinden het beschamend dat Nederland telkens weer in gebreke moet worden gesteld voordat EU-regels worden geïmplementeerd of uitgevoerd. Kan de regering een actueel overzicht verschaffen van regels en regelingen waarin Nederland achterloopt, in gebreke is gesteld of dreigt te worden? Kan de regering bij elk van deze gevallen een korte verklaring geven en een inschatting van

wanneer de Kamer het kan agenderen en wanneer het gebrek naar verwachting is hersteld?

Elk kwartaal stuurt de Minister van Buitenlandse Zaken de Tweede Kamer een brief met een overzicht van de implementatie van EU-richtlijnen in Nederlandse wet- en regelgeving. In de bijlage van die Kamerbrief staan de lopende ingebrekestellingen genoemd. Correspondentie tussen Nederland en de Europese Commissie over lopende ingebrekestellingen is vertrouwelijk. Over ingebrekestellingen wordt beknopt gerapporteerd aan de Tweede Kamer. De Europese Commissie zet ook beknopte informatie op haar website.

Vraag 58
De leden van de CDA-fractie vragen aandacht voor de uitvoerbaarheid. Het voorstel beoogt de handhaving te versterken. Wat betekent dit concreet voor de capaciteit van de ILT, de douane, de politie en het Openbaar Ministerie? Is voorzien in aanvullende middelen of prioritering? Op welke wijze wordt gemonitord of de handhaving in de praktijk effectief en proportioneel uitpakt?

In de antwoorden bij de vragen 20, 31 en 33 is al gewezen op de handhaafbaarheids-, uitvoerbaarheids- en fraudebestendigheidstoets (HUF-toets) die de ILT heeft uitgevoerd om de capaciteit en middelen in kaart te brengen, die nodig zijn om de nieuwe en aangepaste taken te kunnen verrichten, die voortkomen uit de wijzigingen in de EVOA.

Voor de monitoring en bijsturing kent de ILT een planningscyclus, die in het antwoord bij vraag 45 kort is aangegeven.

De wijzigingen in de EVOA zullen naar verwachting geen grote consequenties hebben voor de benodigde budgetten voor de overige diensten. De wijzigingen in de EVOA zijn hoofdzakelijk aanpassingen en nadere uitwerkingen van al bestaande kaders. Bijstelling van budgetten voor handhaving en vervolging zullen eerder een gevolg zijn van gesignaleerde tekorten in naleving.

Overgangsrecht en inwerkingtreding

Vraag 59
De leden van de VVD-fractie vragen de regering of het bedrijfsleven tijdig is geïnformeerd over de overgangsregeling. Kan de regering toelichten op welke wijze betrokken bedrijven en brancheorganisaties op de hoogte zijn gebracht van de wijzigingen en de gevolgen daarvan voor lopende en toekomstige procedures?
Daarnaast vragen deze leden of er risico's bestaan op juridische procedures met betrekking tot lopende kennisgevingen. Kan de regering aangeven in hoeverre de overgangsregeling voldoende duidelijkheid en rechtszekerheid biedt om dergelijke procedures te voorkomen?

Zoals in het antwoord bij vraag 54 is vermeld, is het bedrijfsleven al vanaf het eerste begin in 2019, nog voordat de daadwerkelijke onderhandelingen over de wijzigingen in de EVOA waren begonnen, betrokken bij het verbeteren van de EVOA en wel heel concreet door het ophalen van de ervaringen en wensen van het bedrijfsleven in de vorm van een zogenaamde MKB-toets.

In de antwoord bij vraag 19 is een en ander terug te lezen over de voorlichtingsactiviteiten en ook hoe daarin recente ontwikkelingen worden meegenomen zoals het later dan gepland beschikbaar komen van een specifieke softwarecomponent, de zogenaamde API.

In het antwoord bij vraag 43 is kort gewezen op voorlichtingsactiviteiten, die zijn toegespitst op specifieke branches.

De lopende kennisgevingen zal de ILT volgens de EVOA 2006 afhandelen. Deze kennisgevingen kunnen alleen worden gebruikt voor transporten van afval als vóór 21 mei 2026 de ontvangstbevestiging is afgegeven door de autoriteit van bestemming én alle betrokken autoriteiten uiteindelijk een toestemming hebben gegeven.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S. van Veldhoven-van der Meer